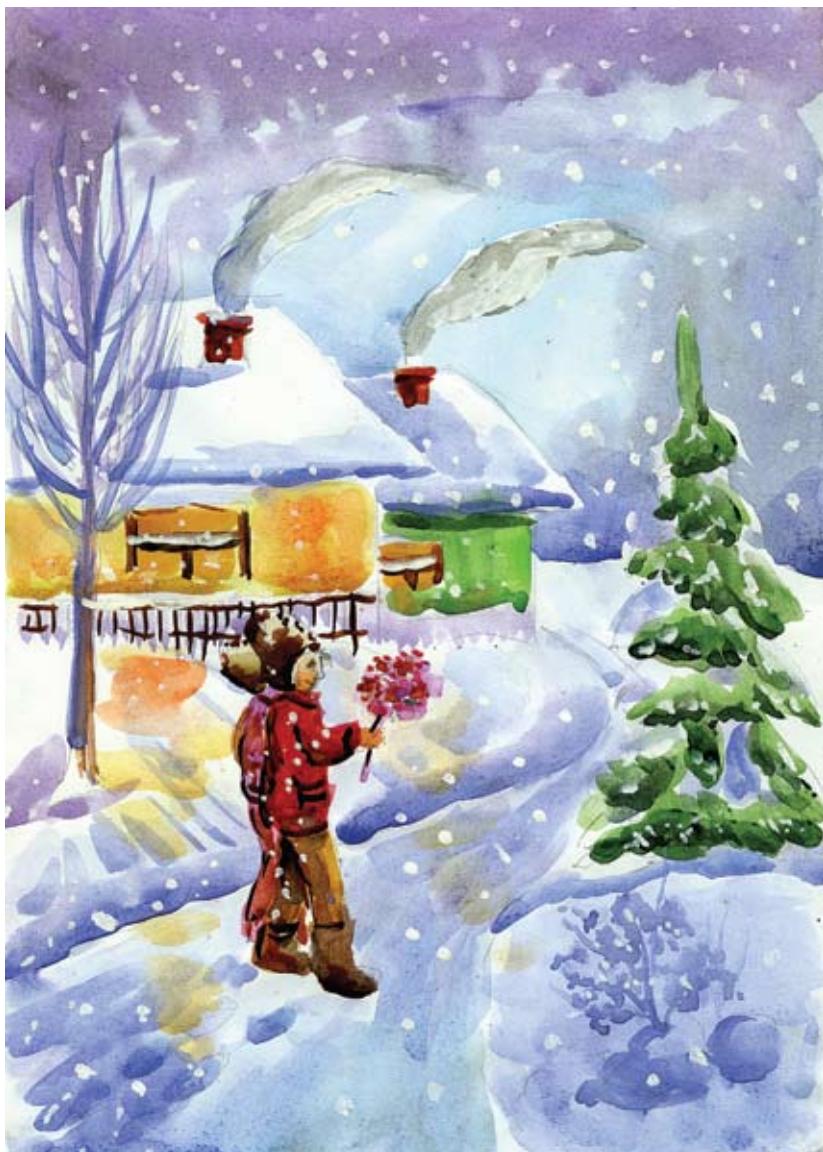

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

FLORILE DALBE, FLORI DE MĂR

Irina POSTICĂ, 10 ani
Chiștelnița, Telenesti

Azi vreau să zbor!
În înaltul raiului, pe boltă cerului.
Chiar dacă mâine mă voi prăbuși...

pag. 1-5

Toată virtutea, pornind de la creință și terminând cu dragostea, se cultivă, se crește și se dobândește prin trudă. E nevoie de o educație religioasă constantă în cei șapte ani de acasă și după aceștia.

pag. 14-15

Oricum, după toate acestea, cerul s-a umplut de vrăbii ce-au învățat să zboare sus și să devină rândunele. De acolo de sus, de la înălțimea zborului lor, toți cei care au deznădăjduit nu se mai văd.

pag. 17-20

În întreaga istorie a civilizației noastre terestre, au fost elaborate și realizate până în prezent patru proiecte de transmisie a unor radiomesaje interstelare.

pag. 30-31

**ianuarie
1,2017**

CE SUNT ANII?

Ce sunt anii? Frunze bătute de vânt,
Clipe grăbite, pe lângă noi alergând,
Frumoase secunde, momente topite,
Nesavurate și irosite.

Cum apa curge dintr-un izvor,
Așa și omul e trecător,
Cum florile s-au ofilit,
Și omul are un sfârșit.

Gândește-te bine, frățioare,
Că viața ta e un segment,
Că nu-i o dreaptă în continuare,
Ci doar un simplu element.

În lume toate-s trecătoare
Și omul este efemer,
Și totul se va pierde-n zare,
Tot va rămâne un mister.

Fă-ți viața ta o liturghie
Sau un izvor cu apă vie –
De omu-i bun, e limpede, curată
De omu-i rău și apa-i poluată.

Iosif CAZACENCO și Ruslana CABURGAN, cl. a IX-a
Cioburciu, Ștefan-Vodă

UN MESAJ CURIOS

Valerie TUDOR

UŞA SPRE LITERATURĂ

Nelea GOGÎLNICEAN (Bălți). Antologică această poezie de dragoste – *Tăcere zgomotoasă*. Felicitări!

Irina DIACONU, cl. a X-a (Ungheni). Am ales pentru publicare *Post-scriptum* și un fragment din *Standard. Portativ-ul* se pare că e doar în elaborare.

Mădălina PRIPĂ (Pelinia, Drochia). Ne-ai compoziții cu mai multe poeme. E o abundență de gânduri, idei, imagini, care însă nu întotdeauna creează discursuri poetice distințe. Rezistă câteva fragmente. Și, desigur, eseul.

Ruslana CABURGAN, Iosif CAZACENCO, cl. a IX-a (Cioburciu, Ștefan-Vodă). E greu de închipuit cum ați creat împreună poemul *Ce sunt anii?*? Oricum, e o lucrare bună și binevenită acum, la hotarul dintre ani. Se remarcă și poezia Ruslanei *Fericirea*.

Maria REVENCU, cl. a XI-a (Cobani, Glodeni). Doar *Promisiune* și un fragment din *Mi-e dor*.

Maria CARAMAN, 16 ani (Ursoaia, Căușeni), Livia CATAN, cl. a VII-a (Susleni, Orhei), Evelina SCHIN, cl. a VIII-a (Cuhnești, Glodeni), Elena GONCEAR, cl. a VIII-a (Tabăra, Orhei). Autori a către o poezie. Dar bună.

Iana CHISELIOV, Ariana JALBĂ, cl. a VII-a, Valeria SOCICAN, cl. a VIII-a, Vasilina BUZDUGAN, cl. a IX-a (Obreja Veche, Fălești). Se simte fervoarea unui serios atelier poetic care activează la Obreja Veche. Nu am ales spre publicare toate textele voastre, dar în toate, fără excepție, sunt pre-

zentate gândul și sentimentul născătoare de poezie. Așteptăm și alte lucrări.

Tamara BIVOL (Iași, România). Această cântare a copilăriei – *Ușa spre copilărie* – este duioasă și nostalgică, dar și plină de înțelepciune și seninătate. Încearcă să abordezi și alte teme, eventual, din realitatea imediată, să faci niște observații fugare, să notezi niște pagini de jurnal.

Nicoleta GUȚU, cl. a VIII-a (Obreja Veche, Fălești). Tema Patriei este tema temelor astăzi, când ne-am și risipit în bună parte prin lume. Ai tratat-o cu brio.

Simona COTET, cl. a X-a (Colibași, Cahul). Povestirea este cursivă, beneficiază de un limbaj elevat, menține tensiunea discursului și vine franc cu surpriza deznodământului. Captivează, fiind ancorată în realitate. Deosebit de expresiv sunt surprinse scenele/ dialogurile eroinei cu fratele său. Totodată, personajele sunt schițate sumar, probabil, cântând mai mult fabula, acțiunea.

Lucrări interesante, dar care mai necesită efort pentru a fi publicate ne-au trimis **Mirela ANTON (Cobani, Glodeni), Gheorghe CEBAN (Puțintei, Orhei), Victoria SAVA, 15 ani (Bardar, Ialoveni) și Magdalena CARAIAN, cl. a X-a (Colibași, Cahul)**.

Nu numim autorii cu lucrări ocazionale sau modeste, totodată, sfătuindu-i să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

GLASUL MAMEI

Glasul mamei
E cules din cel mai frumos copac,
Glasul mamei
Mă încântă în tot ceea ce fac.

Glasul mamei
E-un izvor infinit de cuvinte,
Glasul mamei
Mă îndeamnă să merg înainte.

Glasul mamei
Este al meu minunat tezaur,
Glasul mamei –
O frumoasă podoabă de aur.

Glasul mamei
E ai domă unui ocrotitor zeu,
Glasul mamei
L-am moștenit și eu.

DE CE?

De ce-n adâncul meu te simt aproape?
La tine mă gândesc, fără să vreau,
Te simt mereu aproape-n depărtare,
Nu pot să plâng, nu faci nimic greșit...

Devin nebună, dar de dorul tău
Visez la nesfârșita noastră pace.
De ce mi-e dat să te iubesc mereu?
De ce vreau să te simt aproape?

**Evelina SCHIN, cl. a VIII-a
Cuhnești, Glodeni**

PARADOX

Nu riscăm să fim fericiți din nou,
fiind îngrijorați de încă o lacrimă
prelinsă pe fereastra ochilor.
Suntem cuprinși de spaimă
de a mai vedea o dată disperarea.
Și plângem ore-n sir, și râdem.

**Mădălina PRIPĂ, 17 ani
Pelinia, Drochia**

**Livia CATAN, cl. a VII-a
Susleni, Orhei**

MI-E DOR

Și ți-aș spune cât mi-i dor,
Și ți-aș spune cât mă doare,
Dar ce știe un suflet gol,
Ce dureri pe suflet are?

Și ți-aș cere să te-ntorci,
Și ți-aș sta din nou în cale,
Te-aș cuprinde din puteri,
Dar ce rost acum mai are?

Maria REVENCU, 17 ani
Cobani, Glodeni

CU GÂND BUN LA ULTIMA GAZDĂ

Daniel BARAN
Centrul de Creație Speranța, Soroca

VREME RECE

Mihaela BORDIANU, cl. a VII-a
Școala de Arte, Costești, Râșcani

IERT

Nu-mi ceri iertare...
Dar eu te-am și iertat,
Iert, fiindcă n-ai știut
Ce simt cu-adevărărat.
Nici chiar lacrimă
Ce s-a uscat pe pleoapă
Să nu-ți mai ducă dorul,
Căci murmurul trădării
Ti-a-ncremenit pe buze
Și din tumultul vremii
Va reveni în brize.
Atunci voi fi departe.

Valeria SOCICAN, cl. a VIII-a
Obreja Veche, Fălești

MAMA

Mamă scumpă, mamă dragă,
Te-oi iubi o viață-ntreagă
Pentru binele făcut,
Pentru că tu m-ai crescut.

Mulțumesc lui Dumnezeu
Că lângă mine ești mereu.
Dacă nu te-aș mai avea,
Tare greu m-aș descurca.

Eu pe tine te iubesc
Și cu drag îți mulțumesc.
Tu m-ai învățat mereu
Ce e bine, ce e rău.

Elena GONCEAR, cl. a VIII-a
Tabăra, Orhei

* * *

Figuri în tot ce ne-nconjoară,
pline de viață și de dor,
lipsite ziua de lumină,
noaptea umplete de amor.
Străpung și lumea-ntunecată,
străbat și marea lateral
și când ajungi din nou la dânsul,
te simți un fluture banal.
Zâmbești, chiar de nimic nu ți-a
rămas,
vorbești, deși ai vrea să taci,
și cântă până nu mai ai nici glas,
iubești chiar de nu vrei să faci.

Vasilina BUZDUGAN, cl. a IX-a
Obreja Veche, Fălești

MAMA

Florile care-au crescut
Mamei toate-am să le-aduc
Și-am să-i spun că o iubesc
Și că n-am să-o părăsesc.
Dragostea pe care-o am
Mamei i-o aduc în dar
C-un dulce sărut curat
Pentru că m-a legănat,
Pentru că doar mama știe
Odorașii să-și aline.
Inima mereu măndeamnă
Să stau lângă tine, mamă.

Iana CHISELIOV, cl. a VII-a
Obreja Veche, Fălești

AZI VREAU SĂ ZBOR!

Azi vreau să zbor!
În înaltul raiului, pe bolta cerului.
Chiar dacă mâine mă voi prăbuși...

Vreau să trăiesc, să cresc, să
infloresc!
Să fiu tot ce am vrut și tot ce îmi
doresc.
Chiar dacă mâine o să mă ofilesc...

Vreau să renasc din soare, să
radiez culoare!
Să luminez hotare și să dansez
în zare.
Chiar dacă mâine doare...

În pas de căprioară să sar peste
maidane,
Să navighez pe mare.
Și mâine să mă încă în altă stare...

Maria CARAMAN, 16 ani
Ursoaia, Căușeni

ULTIMA FRUNZĂ

Cu ceai mi-e plină ceașca,
e ferbinte,
Prin geam privesc tăcută și cuminte,
Privesc cum plouă, vântul bate,
La pământ căzut-ai frunzele toate.
Doar o frunză sus pe ramă mai
rămas

Și se zbate, strigă fără glas.
— O! Nu vreau eu la pământ să cad,
Vreau să fiu ca frunzele de brad.
Iată în colo-ncoace trec umbrele,
Dar nu aud a frunzei jele
Și-atunci frunza se desprinde
dusă-n vânt
Și se-așterne moartă la pământ.

Ariana JALBĂ, cl. a VII-a
Obreja Veche, Fălești

COLINDĂTORI. UN PORTRET COMUN

Magdalena CUŞNIR, 14 ani
Școala de Arte Plastice N. Moisei, Telenesti

UŞA SPRE COPILĂRIE

Încă simt miroslul copilăriei. Încă îi simt răsuflarearea în ceafă, când mai tare, când abia, abia, dar mă alin cu gândul că este acolo. Așteaptă copilăria să-mi fac timp și pentru ea. Așteaptă să îi arunc măcar o privire nostalitică, ca să nu se simtă părăsită. De fapt, eu sunt cea părăsită. Ea s-a îndepărtat, a rămas în urmă și merge cu pași nesiguri în spatele meu pe drumul vietii. Ea e cea fricoasă, pentru că nu găsește curajul de a tine pasul cu mine. De ce vrea să mă lase să merg singură? De ce nu vine să-mi cânte cu vocea suavă a mamei la ureche? De ce nu îmi reamintește cum să mă bucur de fiecare clipă?

Nu te idolatrizez, nu am cum, nu ai fost perfectă. Nu am avut niciodată cele mai frumoase păpuși și nici prietene cărora să le împărtășesc șoptind secrete la colțul blocului. Tocmai pentru asta, îți mulțumesc, Copilărie! Îți sunt recunoscătoare că m-ai lipsit de superficialitate. Erai încă alături de mine când puneam iarna nuci pe sobă la copt. Încă mai simt acel mirosl care aduna toată familia în jurul mesei cu trei picioare. Lângă nuci, pe suprafață incandescentă își picurau sucul câteva mere. Cinci

mere coapte însemnau o casă vie. Cinci mere și un bol de nuci coapte erau apogeul fericirii noastre în serile geroase de iarnă. Ar trebui totuși să spun „seri călduroase de iarnă”, căci la gura sobei uitam de viscolul de afară.

— Mamă, ce e fericirea? Ce e împlinirea?

— O să afli singură răspunsul și îl vei înțelege abia atunci când vei fi lipsită de ele, îmi răspundeai ea cu ochii sclipind în lumina palidă a nopții.

Și aveai dreptate, copilărie! Soba cu distrus-o. Din nucul de la poartă a rămas doar ciotul. Mărului îi cad fructele încă încante să se coacă. Iar eu am plecat, copilărie! Mi-am întins ramurile spre noi orizonturi, lăsându-mi în urmă rădăcinile, lăsându-te pe tine în urmă.

Acum am înțeles ce înseamnă, de fapt, fericirea pentru mine – erai tu, copilărie. Te-am lăsat cu a ta căldură, cu galbenă gutuie de la geam și cu iarna de după acesta. Am plecat, ai plecat, dar te rog să lași deschisă ușa dintre noi. Lasă să treacă măcar amintirile.

Tamara BIVOL, cl. a IX-a
Colegiul Național Iași, România

PATRIA

Patria începe cu prima rază de soare care mi-a mângâiat obrajii dimineața, cu prima frunză desprinsă din pom, pe care încercam să o prind; cu întâiul fulg care mi se topea în mâini; cu acea cărăușă pe care o străbăteam când mă duceam la grădiniță și cu colindele melodioase pe care le cântam la sărbători.

Când aud cuvântul PATRIE, involuntar, în față îmi apare un câmp verde înflorit, o ogră cu mulți copii care se joacă de-a mijlocul, o livadă cu mere curii, un șes cu mioare și un strugure mare în poala bunicii.

Am fărmătățe că nimeni nu mă va contrazice că „patria” este echivalentul „mamei”. Ne simțim bine în leagănul pământului natal precum ne simțim în brațele mamei. Vorba marelui scriitor Grigore Vieru: „Coborâm din brațele mamei direct în brațele pământului”.

Mai în minte văzduhul cristalin spălat de rouă dimineții, potecile sfintite de-o ploaie ciobănească de vară. Iar după ploaie alergam desculț să ajung rândunelele ce încercau să prindă stropii sfiosi reînforși în brațele izvoarelor. Evoc clipele când cu suful la gură aşteptam să apară curcubeul pe cerul senin, pentru a-i număra culorile, ca nu cumva soarele să-i fi furat vreo una. Apoi după ce ploaia încrețea, adunam păpădii pentru a le împlete în coronițe în speranță că soarele își va vedea reflecția și va străluci și mai tare.

De mici avem admirăție pentru tot ce e frumos, dragoste pentru casa părintească, respect pentru sărbătorile lăsate din strămoși, pasiune pentru iile brodate manual, rugăciuni sfinte pentru sănătatea părinților la icoana îmbrobodită dibaci de un prosop ce poartă înțelepciunea strămoșilor.

Mulți poate îmi vor pune întrebarea de ce iubesc această țară, eu le voi răspunde: una din cele zece porunci spune așa: „Cinstește-l pe tatăl tău și pe mama ta, pentru că să ţi se lungească zilele în țara pe care îți-o dă Domnul Dumnezeu”. Dumnezeu este cel care a vrut că eu să mă nasc anume aici și în această perioadă de timp.

Doar aici voi simți că sunt în largul meu, voi simți cum inima îmi bate mai tare, cum un vânt primăvarotic adie ușor, împrăștiind aroma florilor de măr. Voi simți spicile de grâu curiu care îmi mângează picioarele atunci când cutreier bogăția plaiului natal.

Nicoleta GUTU, cl. a VIII-a
Obreja Veche, Fălești

DRUM DESĂPEZIT
Andrea MOLDOVANU, cl. a VIII-a
Piatra, Orhei

SEMĂNĂTORII
Carolina NEGRU, 16 ani
Hărtop, Cimișlia

METAMORFOZĂ

Sunt un pescăruș. Ador marea, cerul și infinitul. Noi, pescărușii, suntem deseori admirăți de oamenii care își petrec zilele de vară pe plajă lungă, admirând vapoarele zgomotoase și savurând clipele de relaxare. Spre satisfacția ochilor concentrați asupra mea, planez pe albastrul șters al cerului adânc, înfierbântat de soarele palid și el, făcând oamenii să uite măcar pe puțin timp de arșița compleșitoare.

Prefer să escaladez misterele zborului la apus, atunci când razele ce au încălzit toată ziua apa străvezie a mării, duc lumina zilei în altă parte a globului, fiind înlocuite de lumina trandafirie a apusului. Atunci zbor pentru mine, simțindu-mi aripile desfăcute mîngâiate de văzduh. Simt și golul înalt de sub mine. Sunt fascinat de glasul netulburatei căeri, însoțită în accente misterioase de sunetul ritmic și liniștit al mării.

Mă grăbesc spre acel glob roșu, după care pare că o altă lume, încerc să înving întinderea fără de hotar a mării, dar de fiecare dată sunt prinși de ceața nopții, care cuprinde până și hotarele cele mai îndepărtate ale nesfârșitului...

Cristina CATANOI
Ursoaia, Căușeni

SPRIJINUL MEU

Familia este un colț de rai în care fiecare suflet rănit se refugiază. Acolo primim râvnă, respirăm iubire și ne încercăm în speranțe. Stropi de dragoste sunt părinții, iar noi copiii suntem planete crescute cu acești stropi nemărginiți de iubire, iertare și fericire. Sunt candele aprinse spre a ne lumina în călătoria vieții, mai ales atunci când în drum apar obstacole care nasc deznașejde.

Noi, copiii, le suntem raza de soare, cântec și zâmbet. Mi-e sfântă familia, e un dar dumnezeiesc. Este colțisorul unde mă refugiez când viața mă pune la încercare. Este sprijinul care ne înalță și locul unde ne hrănim sufletește.

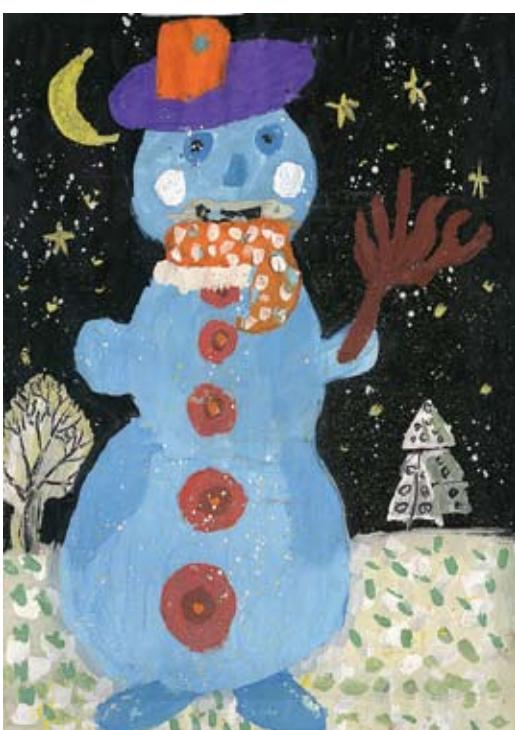
Rosa LUPAN, cl. a X-a
Colibași, Cahul

NECESITATEA ÎNVĂȚĂRII

Invățătura este ca aurul și are preț oriunde. Un bagaj bogat de cunoștințe este o avere, o valută, valabilă oriunde ai fi. Învățând, elevul cunoaște, deprinde și se dezvoltă multilateral. Cunoștințele acumulate la școală elevul le aplică în viață. Anume acestea îi ghidează cariera și îi aduc succes.

Învățătura oferă omului instrumente de dezvoltare personală și integrare socială. Formarea elevului ca personalitate începe de pe băncile școlii primare și continuă până pe băncile universității. Deci, cunoștințele și abilitățile sunt avere și nu nimeni nu îți-o poate fura niciodată.

Valeria DIACONU, cl. a IX-a
Rădenii Vechi, Ungheni

IARĂȘI SINGUR
Valerie DAMIAN, cl. a V-a
L. T. M. Sadoveanu, Hâncești

MAI MULT DECAF 1000 DE CUVINTE...

Pot să seca mări de lacrimi cu o singură îmbrățișare.

Anton VANLIGHT

O îmbrățișare e ca un bumerang: o primești înapoi imediat.

Bil KEANE

Frica este doar simțământul că ai nevoie de o îmbrățișare.

Danielle SANCHEZ-WITZEL

Unii pași se aud odată cu ritmicitatea inimii, alte îmbrățișări ating sufletul ce își uită culoarea.

Gabrielle PIERRE

Am învățat că în fiecare zi ar trebui să întinzi mâna și să atinge cineva. Oamenii au nevoie de o îmbrățișare călduroasă sau doar de o bătaie usoară și prietenească pe umăr.

Maya ANGELOU

Cât de mult contează o simplă îmbrățișare atunci când ai nevoie de ea... e ca și cum cineva îți-ar luceafra în brațe și l-ar urca direct în Rai...

Andrei LĂSLĂU

O îmbrățișare e frumoasă ca o con vorbire între două inteligențe, în care nici un moment una nu pierde înțelegerea cu cealaltă, sau ca o carte citită cu pasiune, în care fiecare amănunt e priceput și justificat.

Camil PETRESCU

În unele momente, poți spune mai multe printr-o îmbrățișare decât prin 1000 de cuvinte. Fii acolo cu tot sufletul când cineva are nevoie de tine pentru că atunci e momentul în care poți dovedi cu adevarat cât de mult îți pasă de acea persoană.

Pera NOVACOVICI

Dacă poți să iezi pe cineva de mână, să-l îmbrățișezi sau doar să-l bați pe umăr, bucură-te, niciodată nu te vei simți singur.

Octavian PALER

IMPRESII

*D*e curând am citit romanul *Temă pentru acasă*. Capodopera m-a impresionat până la lacrimi. Simțeam că am în față un ghid care mă îndrumă cum să trăiesc, cum să iubesc și să mor fără remușcare. La un moment dat chiar, am avut impresia că sunt și eu undeva la Kolma, alături de Mihai Ulmu și Maria Răzeșu după gardurile de sârmă ghimpată...

Unele pasaje le-am citit și recitat cu ochii umei, suferind împreună cu eroii, pe care îi simțeam

alături. Revenirea lui Mihai Ulmu acasă, la Poiana, de mâna cu băiatul său, găsit ca prin minune la orfelinat, inevitabil te face să verși o lacrimă. Reîntâlnirea profesorului cu foștii săi elevi și lectia cu temă pentru acasă, reluată după treisprezece ani, are o puternică încărcătură emoțională.

Este dificil să citești o carte, dar și mai complicat e să trăiești evenimentele descrise pe propria piele.

Daniela SAVIN, cl. a VII-a
Văsieni, Telenești

DE ZIUA TA, MAESTRE!

*V*asile Romanciuc – poetul meu de suflet, făuritor de frumos și un maestru al cuvintelor. L-am descoperit întâmplător, într-o după-amiază, fiind cufundată în universul poeziei, iar de atunci mi-a rămas în inimă prin versurile: *Când vine ziua norocoasă-a mea/Aș vrea să cred că m-a visat o carte...* Am reușit să-l cunosc prin prisma operelor sale. O fire modestă, în a cărei expresie se ascunde un meșter onest față de stăpânul său – Cuvântul –, care ne îndrumă prin artă: *Să-ți fie atât de drag cuvântul,/Încât, atunci*

OGLINDIRE

Aurica LUPUȘOR, 17 ani
Cobani, Glodeni

GENERATIA MEA

*D*e-a lungul timpului oamenii cu minti lucide au fost înăbușiti de oamenii care se aflau la conducere. Fac parte dintr-o societate, care înăbușă aceste minti înainte ca ele să ajungă sus. Făcând comparație cu generațiile din alte timpuri pot deduce că acum este lipsă de responsabilitate. Cândva adolescentii doreau să învețe, să lucreze pentru a-și ajuta părinții, dar acum ei nu-și mai propun să facă aceste lucruri, deoarece cred că părinții îi vor întreține.

Pentru a deveni o generație cu succes, avem nevoie de schimbarea atitudinii față de societate. Trebuie să fim mai buni și pozitivi unul față de altul și față de țară. Chiar dacă nu avem multe privilegii în propria țară și posibilitățile ne sunt limitate, trebuie să o iubim și să încercăm schimbarea ei. Mă miră faptul că mulți dintre adolescenti nu citesc și preferă să petreacă timpul distrându-se, fără a deschide vreo carte. Cu aşa atitudine nu vom putea schimba ceva spre bine.

Omul trebuie să fie deștept nu numai în școală, ci și în viață. Prin vînd astăzi în jur, văd o generație plină de laudă care trăiește pe spatele părinților și strigă că au școala vieții.

Elena MUREA, 16 ani
Cuhureștii de Jos, Florești

*Fiecare om poartă
în existența lui cam trei
sau patru generații.*

Părintele Teofil Părăian

Alexandra BEREGOI, cl. a X-a
L. T. Ion Pelivan, Răzeni, Ialoveni

PROFESORUL TĂU DRAG

CHESTIONAR

1. Ce înseamnă pentru tine un profesor bun?

2. Ce alte abilități și cunoștințe (în afara materiei predate) apreciezi la profesorii tăi?

3. Când treci printr-un moment dificil, obișnuiești să te apropiei de vreun profesor să-i spui necazul?

4. Dar profesorii se interesează de viața personală?

5. Ce factori crezi că influențează o comunicare sufletească dintre profesor și elev?

6. Poți fi stresat uneori de vreun profesor? De ce?

7. În ce relații ești cu copiii profesorilor tăi?

8. Împrumuți cărți de la profesori?

9. Mergi cu uratul și colindul pe la casele dascălilor tăi?

10. Comentează afirmația *Îmi plac profesorii care îți dau pe lângă obișnuitele teme și ceva de gândit pentru acasă* (Lily Tomlin).

CURCUBEU DE LACRIMI

*L*acrimile dor. Uneori fac bine. Alteori le risipim ca să prindem la puteri. Unii plâng foarte repede atunci când emoțiile plutesc în aer la petreceri aniversare, la ultimul sunet de clopoțel sau la anunțuri umanitare, alții scapă lacrimi mai rar ori nu își amintesc când au plâns ultima dată, crezându-se că au inimă de piatră.

Din ce categorie fac parte cititorii noștri sensibil de frumoși și cum fac față unor evenimente încărcate emoțional, aflăm din răspunsurile la chestionarul din nr. 10, 2016, *Arme emoționale*. Așadar, în batista la îndemână.

1. Sunt foarte sensibilă și cel mai des plâng de dor. Nu știu cum se face, dar mereu duc dorul cuiva. Mereu aştept pe cineva.

3. Am plâns la toate dramele și tragediile pe care le-am vizionat. Mai ales când mă regăseam în unul dintre personaje, îi trăiam atât de intens rolul, încât nu mă puteam abține să dau frâu liber emoțiilor.

4. În general nu-mi place să fiu consolată, pentru că nu plâng ca să atrag atenția cuiva, dar pentru a mă elibera de povara durerii.

5. Cred că oricui i s-a întâmplat să plângă fără vreun motiv întemeiat. În unele zile putem fi fericiți fără motiv, alteleori să plângem fără explicație.

6. Îmi amintesc de aniversarea mea din acest an. Când m-am trezit, eram încurjată de oamenii dragi, toți fericiți și plini de entuziasm îmi cântau *La mulți ani!* M-a surprins atât de mult gestul lor, încât lacrimile de fericire nu s-au lăsat așteptate.

Maria REVENCU, cl. XI-a
Cobani, Glodeni

2. Plâng rar, dar dacă mi se întâmplă, o fac atunci când sunt batjocorit. Nu suport acest lucru.

4. Când sunt supărat, vreau să fiu lăsat în pace, astfel înceleg mai bine tot ce mi se întâmplă.

6. Am plâns de bucurie când glumeam cu prietenii mei.

Petru CEBAN, 12 ani
Batăr, Cimișlia

7. Nu m-am prefăcut că plâng având scopuri meschine ca să îmbunez cumva înima părintilor mei, deoarece îi iubesc enorm și îi respect, iar minciuna nu are loc într-o asemenea formulă, provocând durere și dezamăgire.

11. Am constatat că zicala *a plângere cu lacrimi de crocodil* nu este doar o hipbolă, însemnând *a plângere prefăcut, a se manifesta cu fațăricie*. Din surse suplimentare am aflat că și crocodilul lăcrimează... în timp ce își devorează prada. Aceasta se datorează mușchilor maxilarului, care în timpul masticației storc umezeala din glandele lacrimale.

*A*șteptăm răspunsurile voastre în decurs de 20 de zile de la apariția revistei. Autorii celor mai interesante răspunsuri la chestionar vor fi desemnați și premiați în numărul 12, 2017. Succes și inspirație să aveți!

le, dar în nici un caz nu este legat de vreun regret cauzat de victimă.

Andreea GOREACII, cl. a VIII-a
Clocușna, Ocnița

9. Unii actori plâng cu ușurință, emotia fiind cea care îi sensibilizează până la lacrimi. Alții apelează, probabil, și la anumite trucuri, cum ar fi aducerea aminte a evenimentelor sensibile prin care au trecut sau folosesc anumite substanțe care le provoacă starea de lăcrimare.

10. Iată de ce este bine să plângi, beneficiile lacrimilor fiind următoarele: protejează – o enzimă conținută în lacrimi are acțiune antibacterială și antivirală; eliberează – după plâns, tensiunea și respirația se regleză, iar mușchii devin relaxați; hidratează – globul ocular și pleoapele se curăță, prevenind dehidratarea membranelor mucoase; se elimină din organism toxine și hormoni de stres etc.

Emilia CIOCANU, 14 ani
Costuleni, Ungheni

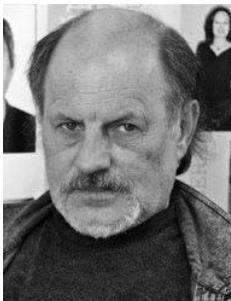
8. Savanții ne spun că fetele au tendință de a plângă mai des decât băietii.

11. Cercetătorii din Florida au aflat că aligatorii au glande lacrimale și le folosesc atunci când stau pe uscat o perioadă mai mare de timp. Explicația ar fi următoarea: crocodilul are două pleoape și o membrană care acoperă ochiul în apă, precum o lentilă de contact. Când reptila se află pe uscat însă, globul ocular are nevoie de un lichid care să îl lubrificeze și astfel se formează lacrimile. În mod cert, acest lucru nu are implicații psihologice ca la oameni.

12. Expresia *O lacrimă întotdeauna are rădăcini mai adânci decât un zâmbet* (E. Cioran) mă face să înceleg că lacrima nu-și are originea la suprafață, ci izvorăște din suferință adunată, durere fără margini sau dezamăgire profundă. Un om care plângă nu trebuie ocolit, deoarece el are nevoie de ajutor și de grija.

Gabriela CECAN, 15 ani
Strășeni

Vsevolod CIORNEI

Născut: 14 septembrie 1955, în comuna Lipnic, Dondușeni.

Licențiat al Facultății de Filologie, secția Jurnalistică, a Universității din Chișinău (1981).

Redactor la revista pentru tineret *Orizontul*, la ziarele *Tineretul Moldovei*, *Literatură și artă* și. a., în prezent redactor-suflet adjunct la *Săptămâna*.

Volume de versuri: *Cuvinte și tăceri* (Editura Literatura Artistică, 1989; Editura Cartier, 2015), *Istoria geloașă* (Editura Hyperion, 1990), *Cuvintele dintre tăceri* (Editura Cartier, 2002) și. a.

FOAIE VERDE ȘI-UN PROGRES

Au obosit boii. Ne înjugăm la care.
Inițiem o nouă perioadă de glorie.
Plecăm spre viitorul care acum ne calcă pijamalele.
Avem de trecut un pod. Lung. De lemn. Subred.

Ne dor plămânii de exces de respirație și retorică.
Ne dor femeile de poftă nepoftită pline.
Vin niște nave din noapte și ne aruncă ancorele-n cap.
Vin babecloanțe și ne provoacă dureri de stomac.

Le jour de gloire tot n-arrive și n-arrive pas.
Vă previn: ceea ce scriu eu nu este scris de mine.
(Încerc să evit călătoria spre pușcărie.
Aiurea. Pușcăria e pretutindeni).

În afară de căldură mai există ceva, dar nu numai frigul.

Ne cheamă șeful la el. De mii de ani ne tot convoacă să vorbim despre finanțe și investiții.
Firește, nu facem față sarcinilor.

Stăm lângă case mici cu ferestrele închise.
Îi scriu numele pe perete și ei mă întrebă: cine e ea?
Și nu știu la cine-i dosarul și cine va renunța să mă cruce -
dar ce s-ar fi schimbat dacă știam?

Vara potolește răscoalele și arde podurile.
Trecutul ieșe din gropi, vede prezentul și se îngroapă-napoii.
Mai așteptăm un secol-două până se coace procesul
și-apoi vine progresul. Cum să nu vină?
Cum, vorba ceea, să cadă frunza?

UIT SĂ APĂS PEDALA

Țăp libidinos, faraon tiranic, rege lenes,
ceva material și brusc mă apără de pericole inventate.
Judecătorii coruți își pierd prin dosare sicilienii,
căci apele romane sunt dulci, și femeile dulci, și-ametite de vin astea toate...

Literatura se împiedică de faptul divers și cade.
Din frânturi de vise și realități zdrelite chipul iubitei se conturează.
Degeaba cauți un cal ca să fugi – lasă urme și caii,
și mai lasă ceva ce menține mereu inspectia sanitară trează.

Ce pot să fac? mă întreb gramatical între ghilimele,
să-i mușc degetele de la picioare și să mă tragă-n păcat râsu-i brutal?
Totul se carbonizează. Chiar și urmele sărutărilor mele,
cenușă amestecându-se cu făina într-un coșmar de brutar.

În pașaport cetățenia îmi e scrisă cu cerneală neagră.
Încerc să cânt, dar vocea îmi fuge într-un gâtlej de popă.
Sistemul falimentar gestează războiul, îl naște, și-apoi reciproc se reneagă.
Pieptul nu-mi mai tresare. Uit să apăs pedala. Nu mai gândesc la propriu.

Vin oameni noi. Repun în discuție principiile tradiționale.
Tuturor țărilor li se pare că sunt mari și se îngheșuie toate pe hartă.
Mor de dorul scrierilor protestatare suveranii trădați de osanale.
Știu ce-o să se întâiple. Iar cel ce știe – înțelege. Ceea ce nu echivalează cu „iartă”.

BULETIN

Transmitem ultimele știri.
De fapt, ultima știre:
FOC!

JOS ȘI TRĂIASCĂ

Butucul mă aşteaptă, deş-i păcat de cap.
Avea şi el ceva în sfera lui turtită.
Are şi călăul slăbiciunile lui: colo o partidă de şah,
dincolo un ceai cu turtită.

Trece destinul meu pe trotinetă
pe diagonala unei table cu mat etern
şi-i cade roata din urmă în groapa cu demisia
ministrului din plan extern.

Celălalt şi-a băut ceaiul şi-şi ascute toporul.
Jos capul, cu tot cu creier!
Trăiască poporul!

ÎNTR-O PARTE

Căldura-i exilată în rumoare,
iar eu – pe câmpul luptei de idei.
Stau într-o parte, dar nu ştiu în care
şi-ncerc un cuplu să-l împart la trei.

Cad haine la podea cum cade prada.
Înjur un jug şi nu mai zic nimic.
Intrarea în antreu este treptată,
Paraşutată dinspre inamic.

E versu-ngust, şi lânced, şi-anacronic.
Stau şi-l aştept să-şi pună-un punct final.
Pun seara pe cântar. Măsor micronii.
Înnebunesc. Căci mă înc pe mal.

IARNĂ HRĂNITĂ ARTIFICIAL

Bate vântul. Scaiu s-a uscat.
Probabil şi iarna asta va fi fără ninsoare.
Casa asta a naufragiat într-un anotimp corcit
în care nu există nimic şi totul doar se năzare.

Între decembrie şi ianuarie plutesc epavele
unei existenţe zgribulite de frig sau poate de frică.
Va fi totuşi un Revelion cu rituri populare şi rături bete
care în fine vor mâncă scrumbie cu frişcă.

Trăim o iarnă de iluzii alăptată.
La mulţi ani, amicii mei, las-că va ninge altă dată.

Violeta ZABULICĂ

RĂVASĂ ROSTIT CU CERNEALĂ SIMPATICĂ

Trăiesc prea puțin pentru a păcătui puțin.
Poate vine nemurirea să-mi compună un mit personal?
Timpul e prea urât ca să-ți vină pe limbă cuvântul fericire.
Toate sculele care fac fericirea au ruginit și le-am pus
în penar.

E prea mult cer pentru două urechi și doi ochi.
Binele acestei vieți este clandestin și urmărit de
securitate.

De frică să nu devin genial
îmi scriu poeziile gata scurte.

Cenzura trece pe lângă mine și se face că nu mă vedea.
Exegetul îmi atribuie niște influențe post-factum.
Dacă-mi va face ochi dulci vreo duduie excesiv de
optimistă
îi voi ceda colecția mea de stupefactii.

Sunt sigur că mă va lăsa în pace și se va apuca
probabil de croșetat.
Au mai făcut-o și altele. Port pulovăre până și vară.
Talentul este multe procente de transpirație
și-un procent de mucegai pe vioară.

Acestea am vrut să îți le spun cu ocazia sosirii toamnei.
Dacă nu ești de acord cu ceva, adreseză-mi
oficial un protest:
doar știe toată țara că vreau să schimb guvernul
și protestul tău va fi pentru asta cel mai potrivit
pretext...

DRAGI ÎNVĂȚĂTORI, CEREM SINCERITATE

Astăzi îmi amintesc cu mare drag de primii pași făcuți cu sfială în clasa întâi. Gândul că acele momente sunt ireversibile mă întristează, iar dorința de a reveni și a sta la sfat cu cei care mi-au deschis ușile în tumultul vietii este încă vie. Oare au regretat vreodată ceva privind generația și clasa noastră? Oare au descoperit ceva deosebit la noi? Aș vrea să pot să-i întreb, în special pe prima mea învățătoare, multe lucruri interesante ce țin de noi, cei care am învățat în clasa B și care îmi păreau că-s cei mai buni, dar nu știu dacă îi mai găsesc pe acasă.

Elevi alde mine care ar vrea să-si intervieveze învățătorii mai sunt. Și cei ce învață acum în clasa a XII-a „A” și a XII-a „B” la Liceul Teoretic Ion Creangă, Cimișlia, sunt gata să stea măcar un sfert de oră să reasculte vocea primei lor învățătoare.

că aș avea posibilitatea să discut cu prima mea învățătoare, i-aș adresa o singură întrebare: *Ce sentimente ați avut la prima noastră întâlnire?*

Olesea PANCHIV: *Tineți minte prima poezie pe care v-am dedicat-o? Cum am recitat-o?*

Sofia FRUNZE: Știind că atâtătea generații bune ies din mâinile dvs., cum vă simțiți atunci când ne revedeți peste ani atât de mari?

Veronica CRETU: Prima mea învățătoare este o femeie deosebit de răbdătoare. Aș vrea să o întreb ce năzbătii de-ale noastre a memorizat din cei patru ani. Cum a

reusit să le rabde pe toate, știindu-ne foarte neastămpărăți.

Dumitru CAZACU: *Ce impresii v-a lăsat experiența cu clasa noastră? Am fost mai buni sau mai puțin buni decât altele?*

Victoria SARAJAN: Aș cere sinceritate din partea învățătoarei mele. Care au fost punctele mele forte și cele slabe? Aș vrea să lucrez la ele.

Olesea GLUHOVSCHI: Sunt curioasă să aflu ce fel de copil am fost eu în clasele primare, cum arătam în acea vreme, prin ochii învățătoarei mele.

Pentru NOI – Olesea COSOI
Cimișlia

PRIETENUL MEU CEL MAI BUN

Prietenia este unul dintre cele mai de preț lucruri pe care le poti avea într-o viață. Ea cântărește foarte mult în balanța bogățiilor vietii. Un prieten adevărat este necesar oricărui dintre noi, indiferent cât de siguri și stăpâni pe noi însine ne-am considera. Un lucru frumos este și mai frumos dacă ai un prieten cu care să-l împarti, aşa cum un lucru urât e mai ușor de suportat dacă ai un prieten căruia să te confesezi. Un prieten este ca un înger păzitor, de aceea trebuie să-l acceptăm cu bune și rele. Așadar, să vedem ce calități apreciază la prietenii lor elevii de la Liceul Teoretic Universum din Sărata Galbenă, Hâncești.

Mihaiela PASCARU, cl. a VIII-a:
Eu mi-am ales cea mai bună prietenă după următoarele calități: simțul umorului și prietenia adevărată pe care mi-o oferă. Având aceste calități, sunt sigură că relația noastră este trainică.

Veronica BARBANEAGRA cl. a IX-a: Cea mai relevantă calitate a prietenului meu cel mai bun este că în clipele grele mă face să zâmbesc și să gândesc pozitiv.

Alexandru COSTIUC, cl. a IX-a:
Calitatea care îl face pe prietenul meu deosebit de ceilalți este in-

diferența lui față de bunuri, bani și lucruri materiale, punând accent pe valorile moral-spirituale.

Amelia Florentina SOLOMON, cl. a VII-a: Prietenul meu cel mai bun este deosebit de alții printr-o calitate de preț – dragostea pe care mi-o oferă atunci când trec prin momente dificile. Într-o prietenie adevărată nu contează cât de frumos ești la chip, ci la suflet.

Pentru NOI – Anastasia BANCU
Sărata Galbenă, Hâncești

Ana-Maria LOZOVOI, cl. a VIII-a:
Prietenul meu cel mai bun nu mă trădat niciodată și nu spune nimănui tainele prieteniei noastre. El mă acceptă așa cum sunt, mă ajută când sunt într-o situație dificilă. Este încăpățânat și hios, ceea ce-l face deosebit de ceilalți.

Alexandru MERIUȚA, cl. a VIII-a:
Prietenul meu este onest, dănic și obiectiv. Este unul dintre cei mai glumeți amici din gașca noastră. Este puternic, încăpățânat și perseverent, de aceea în orice situație se descurcă de minune.

PRIORITĂȚILE MELE

Oclasă de elevi, ca să funcționeze, are nevoie de disciplină și responsabilitate, care, de multe ori, sunt o provocare pentru cei care alcătuiesc acest colectiv. Activitățile paralele pe care un elev le are în grija lui la școală sunt căi prin care acesta își descoperă pasiunile, aptitudinile și își antrenează deprinderile de a colabora cu semenii lui, stimulând, totodată, formarea de noi legături și sedimentând mai intens cunoștințele acumulate deja. Ce responsabilități au la nivelul clasei sau al școlii și cum îi ajută aceste sarcini vom afla de la elevii din clasa a VII-a și a VIII-a de la Gimnaziul Todirești, Ungheni.

Maria ROMAȘCU, cl. a VII-a:

Fiind șefa clasei, mă bucur că îmi pot ajuta colegii în anumite situații. Am prins la curaj și astfel reușesc să-mi exprim liber opinia proprie.

Oxana ZADOROJNII, cl. a VIII-a:

Am fost numită responsabilă de catalog, iar această sarcină de răspundere mă face să intăleg că diriginta are încredere în mine,

Cristina CALIGA, cl. a VIII-a:

La școală am responsabilitatea de a fi elevă disciplinată și de a-mi respecta profesorii. E un climat plăcut, dacă de excepție și colegi prietenoși sunt niște factori extrem de importanți, care ne ajută să ne autodepăşim.

Grigore LIVIȚCHI, cl. a VII-a:

Sunt „polițistul” clasei noastre –

să faci observații dacă este cazul sau să dai o mână de ajutor.

Alina SULA, cl. a VII-a: Mă implic activ în organizarea concertelor, prezint materialele necesare, cântece, poezii, care, evident, trebuie să fie pe placul colegilor și al profesorilor. E o sarcină de loc ușoară, dar dacă îți reușește, te simți împlinit.

Valentina IANACHI, cl. a VIII-a:

Sunt cu ochii pe îngrijirea manualelor. Un elev trebuie să aibă manualele în regulă, iar eu nu admit neregularități la acest capitol. Disciplina începe chiar de la respectul pe care îl portă oamenilor, dar și cărților.

Mihail CALIGA, cl. a VIII-a:

Fac parte din grupa de sport a școlii, iar pentru aceasta trebuie să fiu în formă. Sportul îți ia mult timp, dar te și disciplinează.

Silvia OSTROPOVICI, cl. a VIII-a:

Statutul de șefă a clasei mă ajută să mă organizez, să am o listă de priorități, să-i respect pe ceilalți, să nu-i încarc cu emoții negative pe cei din jurul meu etc. Sunt sigură că aceste aspecte îmi vor prinde bine pe viitor.

Constantin MOSCOVEI, cl. a VII-a: Florile din clasa noastră sunt în grija mea. Tot ce ține de lumea florilor mă interesează.

Dan TIMOFTICA, cl. a VIII-a:

Domeniul de care mă fac responsabil este cel cultural și mai fac parte din comisia ecologică. Pe lângă aceasta, sunt fundaș în echipa de fotbal și membru al echipei de volei. În timp ce școala pune bazele unei educații solide, activitățile pe care le mai fac sunt definitoare pentru succesul meu.

Pentru NOI – Daniela CODREANU
Todirești, Ungheni

ÎN CULISE

lucru care mă obligă să fiu corectă în tot ceea ce fac.

Ion LIVIȚCHI, cl. a VII-a: Personal, fac parte din departamentul cultură. Îmi ajut colegii la pregătirea discursurilor pentru diferite concursuri. Citesc și fără un vocabular pe măsură nu am cum face față acestei provocări.

Valerie TUDOR

veghez disciplina, fără bătaie și vorbe urâte. Acest rol mă obligă să fiu atent la ce spun și cum mă comport în locurile publice.

Alina TIMOFTICA, cl. a VIII-a: Îmi place curățenia, iată cum am ajuns să fiu responsabilă de serviciu în clasa noastră. Nu este ușor să urmărești acest proces,

Rubrică susținută de Ion MELNICIUC, doctor în filologie, conferențiar universitar

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a IV-a

I. Extragăți substantivele care trebuie scrise cu cratimă. Formulați regula.

Stefan Vodă, Statu Palmă Barbă Cot, Ileana Cosânzeana, casă muzeu, redactor adjunct, Vadul lui Vodă, școală internat, Euro Asia, Orheiul Vechi, patria mamă.

II. Identificați greșelile comise și propuneți variantele corecte.

1) *Ca să modificăm articolul 13 din Constituția Republicii Moldova, e nevoie să petrecem un referendum.*

2) *A fost aprobat noul Regulament de atestare al cadrelor didactice.*

3) *În eșantion au fost incluse 40 mii persoane.*

4) *Eu cred în tot ce zic astrele.*

5) *Și în prezent se mai duc discuții în jurul acestei probleme.*

III. Numiți câte o poezie a cinci poeti basarabeni dedicată lui Mihai Eminescu.

IV. Scrieți un microeseu (0,5 pag.), intitulat *Te-aș găsi și orb, Moldovă./ Pe acest pământ întins.* (Gr. Vieru).

Răspunsurile sunt așteptate în decurs de 20 de zile de la apariția revistei.

Vă dorim succes!

Notă: Lucrările plagiate, mai exact eseurile, vor fi eliminate din concurs.

Răspunsurile corecte la etapa I:

I. Sunt admise de normele literare variantele: *adineaori – adineauri, (clasa) întâi – întâia, diseară – deseară.*

II. Variantele corecte:

1) *Culoarea mea preferată este cea roz.*

2) *Toți părinții își iubesc copiii lor.*

3) *Mircea însuși mâna-n luptă vijelia-ngrozitoare.*

4) *Al nostru e Pactul azi și mâine,*

Precum al nostru acrul rămâne.

5) *Zice o vorbă înțeleaptă: „Un cap e bun, două capete – și mai bune”.*

III. Versurile aparțin lui Tudor Arghezi, poezia *Ex-libris*.

IV. AURUL TOAMNEI MOLDAVE

Toamna a intrat în drepturile ei. A împodobit acest plai mioritic într-o mantie cu scăpiri de aur, învăluindu-l până la zarea lumii. Te îmbată aromele coapte și dulci ce se desprind din viile și livezile îmbrăcate în culorile toamnei.

Toamna a pictat în diverse nuanțe miraculoase ce bucură ochiul și inima. Imediat atunci când frunzele, în culori fantastice ale sezonului, se joacă cu razele palide ale soarelui și fiind amețite de melodia vântului se prind în dans, în ultimul dans... Pretutindeni oamenii harnici adună roadele îmbelșugate. Podgoriile române seamănă cu niște furnicare. Tărani strâng cu bucurie aurul toamnei. Prin aerul curat mai vibrează ecoul cântecelor duioase și luminoase ale culegătorilor.

Natura acum ne răsfăță pentru tot binele pe care îl-am făcut prin roadele sale bogate. Nucul sună din crengi să se încâlzească. Până toamna târziu freacătă șoapta lui senină și caldă. Adie și miresme de nuci coapte. Pe ramurile nucilor sunt numeroase vrăbiușe guralive care urmăresc spectacolul toamnei, ciripind agitate. Ce basm!

Valeria MINCIUNĂ, cl. a IX-a
Corjova, Criuleni

Rezultatele etapei I:

30 de puncte (0,10,10,10) au acumulat: Daniela MICLEUȘANU, Micleușeni, Strășeni; Valeria MINCIUNĂ, Corjova, Criuleni; Maria JARDAN, Lozova, Strășeni.

29 de puncte (0,10,10,9): Andreea PANFILII, Holercani, Dubăsari; Alina JUMIR, Ulmu, Ialoveni; Mihaela TONU, Bardar, Ialoveni.

28 de puncte (0,8,10,10): Mihaela PLUGARU, Ecaterina HERȚA, Bardar, Ialoveni; Alina PLEȘCO, Orhei; Andreea POPA, Ciricău, Florești; Nicoleta ARNAUT, Văsieni, Telenești; Ionuț GROMATACHI (0,10,10,8), Burlănești, Edineț; Elena GHERMAN (7,6,10,5), Tipala, Ialoveni.

27 de puncte: Diana STRAH (0,10,10,7), Râbnița; Mihaela TALPA (0,8,10,9), Bălănești, Nisporeni; Marinela LUPUȘOR (0,8,10,9), Cobani, Glodeni; Ionela JARDAN (0,8,10,9), Lozova, Strășeni; Ecaterina POPUȘOI (0,8,10,9), Holercani, Dubăsari; Livia CATAN (0,8,10,9), Susleni, Orhei.

26 de puncte: Vlada SANDU (0,6,10,10), Alexandrina BATRÎNCEA (0,8,10,8), Holercani, Dubăsari; Alina CALBASIUC (0,6,10,10), Cobani, Glodeni; Diana GABOR (0,8,10,8), Iezărenii Vechi, Singerei; Liuba VORNICESCU (0,8,10,8), Lozova, Strășeni; Maria PLUGARU (0,8,10,8), Bardar, Ialoveni; Nicoleta VÎLCU (0,10,10,6), Ulmu, Ialoveni.

25 de puncte (0,6,10,9): Valeria ROMAN, Chișinău; Cătălina DAVID, Bardar, Ialoveni; Mihaela DODI, Susleni, Orhei; Maria REVENCU, Cobani, Glodeni; Livia SÎRBU (0,8,10,7), Nucăreni, Telenești.

24 de puncte: Ludmila VALEANU (0,6,10,8), Nisporeni; Emilia CIOCANU (0,8,10,6), Costuleni, Ungheni;

Continuare în pag. 24

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a IV-a

I. Unde sunt localizate organele fotoreceptoare în scara animală?

II. Care sunt factorii interni ce influențează intensitatea respirației la plante?

III. Vectori ai bolilor emergente – explicați succint expresia respectivă și prezentați exemple.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei. Lucrările autorilor care vor semăna că două picături de apă nu vor fi evaluate.

Răspunsurile corecte la etapa I:

I. Șopârlele apode (fără picioare) și-au pierdut în cursul evoluției membrele, se deosebesc însă de șerpi prin următoarele caracteristici:

- au corpul acoperit cu o piele cărnoasă, îngroșată ce formează solzi mici, iar șerpii au solzii duri și tari;

- au câte doi plămâni, iar șerpii – doar câte unul singur;

- datorită adaptării speciale pe care o au la nivelul maxilarelor, cele două jumătăți ale fălcii interioare a șerpilor sunt unite printr-un ligament foarte elastic, ceea ce le permite să deschidă gura enorm și să îngheță prada cu un diametru mult mai mare decât diametrul răpitorului, fără a o mesteca sau a o rupe bucați;

- au limba subțire, iar șerpii – bifurcată și lungă;

- au pleoapele mobile, iar șerpii – unite, care sunt, de fapt, solzi modificăți în membrane transparente;

- au deschideri externe pe post de urechi, iar șerpii nu aud, detectându-și prada prin infraroșu, cu receptorii senzitivi termici;

- își limitează locomotia doar la mușchii de pe laterale, mai puțin flexibili, deplasându-se prin acuiri, iar șerpii, utilizând și mușchii abdomenului, se deplasează în zig-zag;

- spre deosebire de șerpi, își pot lăsa coada în caz de primejdie, având capacitatea de regenerare;

- spre deosebire de șerpi, au stern;

- ating lungimi de circa 20-50 cm, iar șerpii până la câțiva metri;

- sunt, de regulă, insectivore, iar șerpii se hrănesc cu animale de diferite mărimi (de la șoareci până la mamifere de talie mare).

II. După deschiderea corolei, într-o parte sau alta a zilei, în funcție de intensitatea luminii, florile se împart în trei categorii mari: *plante matinale*, care înfloresc dis-de-dimineață; *plante heliofile* – amatoare de ore toride; *plante vespere*, care își incep activitatea odată cu amurgul.

Din prima categorie fac parte florile de dovleac, macul roșu, zorelele, care își deschid florile la ora

05.00 dimineată, susciul, păpădia și cicoarea, care se deschid la 06.00, podbalul și vulturica la 07.00 și coada-calului – la ora 08.00 dimineată. Majoritatea plantelor matinale își închid corola între orele 12.00 și 14.00, deoarece își feresc gingeșele organe generative de insolita prea puternică ce le-ar ofili.

Din cea de-a doua categorie fac parte plantele heliofile, care își deschid corola spre prânz, preferând razele fierbinți ce usucă repede săculeții staminelor, astfel asigurând autopolenizarea; e vorba de măcriș, petunie, gladiole, veronică și șopârlită și. a.

Plantele vesperele își deschid corolele în următoarea ordine: la ora 18.00, laurul-porcesc, la ora 19.00 – ospătelul de noapte, iar la ora 20.00 – regina-noptii. Orele târzii de deschidere a florilor sunt în legătură cu adaptarea la oaspetii nocturni (fluturi ce au aparatul bucal dotat cu o trompă), care le ajută la polenizare. Cu ajutorul acestor plante a fost alcătuit ceasornicul floral, care este o grădină botanică în miniatură.

III. Migratia pe verticală a organismelor acvatice este o consecință a alternării zilei (luminii) cu noaptea (întunericul), fiind determinată de acomodarea lor la diverse factori fizici ai mediului (temperatură, lumină), corelată cu necesitățile proprii ale organismelor. Pe verticală fitoplanctonul coboară până la adâncimi la care încă se mai poate efectua fotosinteza, adică până acolo unde cantitatea de substanță organică produsă prin asimilație clorofiliană este mai mare decât cea care se consumă prin procesul de dezasimilație (respirație).

Zooplanctonul este legat de fitoplancton prin hrănire și nu poate cobori mai jos ca acesta. Zooplantonul urcă la suprafață în amurg și coboară în timpul zilei. În ecosistemele acvatice producția fotosintetică (algele, plantele submersse, și. a.) se regleză în timpul zilei, iar consumul fitoplanctonului de către zooplantonul fitofag are loc noaptea. Această alternanță este specifică unui fenomen care are denumirea de „migrăriune a zooplantocnului”.

Zooplanctonul se menține noaptea în orizonturile superficiale, însă ziua migrează spre adâncimi mai mari, ceea ce permite fitoplanctonului să se dezvolte și să se înmulțească. Zooplantonul revine spre suprafață, consumând fitoplanctonul dezvoltat în exces. În următoarea zi, biomasa vegetală constituită din alge microscopice se va regenera și astfel, se repetă acest ciclu periodic. Temperatura este unul dintre factorii regulatori ai distribuției verticale, grăbind sau încetinind funcția organelor de locomotie, sau mărind ori micșorând în mod indirect densitatea și viscozitatea apei.

Continuare în pag. 24

OMUL NU POATE TRĂI FĂRĂ DE DUMNEZEU

DE VORBĂ CU OCTAVIAN MOŞIN, PREOTUL-PAROH AL BISERICII ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI
A UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN MOLDOVA

Octavian Moşin s-a născut la 3 iunie 1977, Drochia. A absolvit Liceul Teologic B. P. Hasdeu din orașul natal, apoi Academia Teologică din Chișinău (1999), Universitatea de Stat din Oradea, Facultatea de Teologie Ortodoxă (2000), USM, Facultatea de Asistență Socială, Sociologie și Filozofie (2006), USM, Facultatea de Litere (2009), Universitatea L. Blaga, Facultatea de Teologie Ortodoxă A. Șaguna, Sibiu (2010).

A fost corespondent al publicației periodice *Clopotnița Moldovei*, redactor-șef al publicației periodice *Altarul credinței*, lector la Academia de Teologie Ortodoxă din Chișinău, lector superior la Facultatea de Arte Plastice din cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, specialist principal al Serviciului de Stat pentru Problemele Cultelor de pe lângă Guvernul Republicii Moldova, consilier, Serviciul de presă al Mitropoliei Chișinăului și a Intregii Moldove. Este primul conferențiar universitar în domeniul teologiei.

În prezent este preot-paroh al Bisericii Întâmpinarea Domnului în cadrul USM, administrator al Bisericii Sf. Ierarh Petru Movilă, Dumbrava, preot capelan al Academiei de Poliție Stefan cel Mare, președinte al Asociației Studenților Creștini-Ortodocși, director executiv al Centrului Social al Bisericii Ortodoxe din Moldova Agapis, conferențiar universitar în cadrul USM, conferențiar universitar în cadrul Universității de Studii Politice și Economice Europene C. Stere.

Este autorul a zeci de studii și articole de specialitate, al volumului *De la suflet la suflet*, 2015, fondatorul Serilor duhovnicești organizate în cadrul Bisericii Întâmpinarea Domnului și al Bibliotecii de Carte Religioasă de la Facultatea de Litere, USM, precum și al portalului *Moldova ortodoxă*.

— Preacucernice Părinte, până a deveni preot ați fost copil. Cum a fost copilăria Sfintiei voastre?

— Zbuciumată! Copilăria mea a fost pe final de regim sovietic, iar în perioada adolescenței am intrat în primii ani ai democrației. Era totul tulbure, nesigur... un adevărat haos în societate. Totodată, erau ambii părinți acasă, toate rudele, aveam în jur o mulțime de copii și prieteni. Era vesel, interesant și cu multe-multe peripeții. Cred că a fost o copilărie fericită!

— Ce eveniment din copilărie V-a marcat și despre care ați vorbi la nesfărșit?

Fotografie din arhiva personală

— Mereu îmi amintesc de șotoile pe care le faceam împreună cu semenii mei. Îmi amintesc cum furam măzăre de pe lan, cum spuneam minciuni că merg la bibliotecă, dar de fapt zburdam prin parc... Acest lucru îl voi repeta continuu, am fost rebel și am vrut să fiu liber, trăind după legile libertății, nu ale casei. Strada mi-a fost un factor mai puternic decât școala sau familia.

— Ce vă plăcea să citiți în copilărie? Vă amintiți de prima carte?

— Știu sigur că nu-mi

plăcea cartea. Deși povestile le ascultam cu mult drag. Prima poveste a fost *Capra cu trei iezi*. Ulterior, citeam pentru că mă obliga mama, care pe atunci îmi preda limba și literatura rusă. Era foarte exigență cu mine. Astfel, ceea ce am citit mai întâi e din literatura clasică rusă. Primul roman care m-a impresionat a fost *Dama cu camelii* de Al. Dumas-fiul.

— Cine V-a învățat prima rugăciune? Ce ați simțit când ați rostit-o?

— Nu-mi amintesc să mă fi rugat vreodată cu părintii. Străbunicile mă luau cu ele la biserică. Zburdam prin curtea lăcașului sfânt... Să mă rog însă am început mult mai târziu. Eram prin clasele primare când m-am trezit într-o duminică dimineață și i-am zis tatălui meu să mă ducă la biserică. Atunci am simțit setea de cele sfinte, însă râvna a durat câteva luni și am revenit pentru ani buni la o viață fără de Dumnezeu.

— Cum ați ajuns la credință? Ce înseamnă preoția pentru Dvs.?

— Prin minune. Eram în clasa a XII-a, în culmea căderilor că mulți dintre cei aflați în perioada complicată a hotarului dintre adolescentă și tinerețe. Însă Dumnezeu nu m-a lăsat, ci m-a chemat să-l slujesc, încât după aceasta am devenit student la teologie.

— E dificil să fii preot? Ce sacrificii presupune această slujire?

— A fi creștin înseamnă să râvni o viață jertfelnică, pentru Dumnezeu și aproapele. Oricare ar fi chemarea noastră, trebuie să urmăm o dragoste care se dăruie. Cu atât mai mult dacă ești preot!

— Mai mulți ani ați susținut rubrica *lumină din lumină* în revista NOI. Ce urme V-a lăsat această experiență?

— M-a ajutat să revin imaginar în perioada

copilăriei și adolescenței. Am cunoscut cititorii revistei prin intermediul întrebărilor. Am analizat cum gândesc, care le sunt preferințele... Am încercat să merg cu pasul celor mici și să redescopăr lucrurile.

— Cum ar trebui să înțeleagă tinerii de astăzi noțiunea de Biserică și de Dumnezeu?

— Omul trebuie ajutat să înțeleagă niște realități încă din primele clipe ale vieții. Astfel, misiunea maturilor e să-L descopere pe Dumnezeu pentru copilașii lor, care au nevoie de El și care cresc altfel cu El în suflet. De aceea, tinerii trebuie să conștientizeze, îndrumăți, desigur, de cei mai mari, că Biserica e locul unde ne întâlnim cu Dumnezeu prin sfintele rugăciuni.

— E anevoieos drumul către Dumnezeu. Cum să-i împrietenim pe copii cu credința?

— A fi creștin e un curaj mare, chiar o jertfă. Toată virtutea, pornind de la credință și terminând cu dragoste, se cultivă, se crește și se dobândește prin trudă. E nevoie de o educatie religioasă constantă în cei șapte ani de acasă și după acesteia. De cele mai multe ori îi apreciem și-i catalogăm pe copii după cele exterioare, dar nu apucăm să discutăm cu ei și, astfel, să le descoperim partea cea bună și frumoasă a sufletului.

— Se zice că a copia e un păcat...

— Da, e o manifestare a furtului, a minciunii, a lenei, a neseriozității etc. Acest fenomen trebuie dezrădăcinat.

— Mulți tineri așteaptă Serile duhovnicești pe care le organiză la Biserica Întâmpinarea Domnului de la USM. În ce constau acestea?

— Mai bine de un deceniu, miercuri seara organizăm seri duhovnicești după slujba *Acatistului Sf. Duh*, aducător de înțelepciune și de luminare a mintii, pentru învățăței. A fost o perioadă când am încercat să abordez o temă legată de Biserică și societate. Însă pentru a face o schimbare și a le varia din punctul de vedere al conținutului, am hotărât să invităm periodic câte un preot, un profesor sau un bun creștin, care să vină cu un mesaj inedit, cu o abordare specifică domeniului în care activează. Tinerii sunt foarte curioși, pe unii invitați îi îndrăgesc, îi imită, stabilind apoi relații amicale. Participanții la serile duhovnicești se cunosc între ei – astfel, s-au întemeiat circa 200 de familii creștine. Cred că e ceva salutar.

— Sunteți fondatorul *Bibliotecii de Carte Religioasă* de la Facultatea de Litere, unică în Republica Moldova. Cine are acces la aceste cărți?

— Acum trei ani am donat biblioteca mea personală USM. Pe atunci numără circa 2000 de titluri de carte religioasă și teologică. Într-adevăr, este una bibliotecă religioasă amenajată conform standardelor moderne. Este accesibilă și online, unde pot fi găsite toate titlurile, dar și o parte din cărți scanate. Deși, initial, a fost prevăzută pentru studenți și profesori, astăzi avem peste 300 de cititori din toată țara. În prezent biblioteca numără peste zece mii de titluri.

— Suntem într-o contradicție de ani buni în ceea ce privește stilul nou și stilul vechi al sărbătorilor creștine. Cum e corect să procedăm în acest sens?

— Problema calendaristică se acutizează anume în toiul sărbătorilor de iarnă, fiind legată în special

de Revelion, care rămâne a fi o sărbătoare pur laică. În țara noastră majoritatea bisericilor se conduc după calendarul iulian, care e cu 13 zile mai târziu decât cel civil de astăzi. De aceea pentru creștinii din zona noastră e bine să știe că sărbătorile urmează și fi ținute după cum recomandă Biserica locului.

— Care este însemnatatea postului pentru tineri? Există o compatibilitate între această nevoie și studii?

— Postul a fost mereu, în primul rând, abținere. Sfântul Teodor Studitul ne spune: „Postul adevărat este abținerea de la orice lucru rău. Problema nu este în produsele alimentare, care în timpul postului și după acesta rămân aceleași. Problema rezidă în poftele noastre și în puterea de a le înfrunta. Încercăm să postim trupește, pentru a crește duhovnicește și pentru a dezrădăcina relele din noi! Postul devine post doar dacă are loc această schimbare lăuntrică, dacă dezrădăcinăm păcatele și cultivăm virtuțile. Acest proces este de neînchipuit fără de rugăciune și fapte bune. Postul e recomandat și tinerilor. Pe măsură creșterii omului se intensifică și postul.

— Il pot găsi tinerii pe Dumnezeu în mediul online? Poate servi internetul drept sursă de a deveni un bun creștin?

— Deși Dumnezeu nu e în lumea virtuală, ci în cea reală, observăm că în internet se vorbește tot mai mult despre El. De acolo poți afla foarte multe despre viața duhovnicească, te poți inspira din diferiți autori și diverse surse. Dar, trebuie să precizăm că credința nu este doar cunoaștere, ci și trăire.

— Ce trebuie să înțelegem prin noțiunea de duhovnic?

— Un duhovnic este mai mult un medic de suflet, un dascăl, un prieten... Tinerii având un preot la care se mărturisesc și pe care îl aleg în calitate de duhovnic, uitându-se la el, trebuie să-l vadă pe Dumnezeu. De aceea, trebuie căutat cu atenție. Perfect ar fi dacă duhovnicul unui Tânăr ar fi descoperit în familia sa. E bine ca o familie să aibă un singur duhovnic, care să fie al întregii familii. În caz contrar, trebuie căutat și cu siguranță îl va recunoaște, căci va simți că anume acesta e sorit să-l asculte și să-l povătuiască oricând.

— Se zice că oamenii au început să frecventeze tot mai mult biserică. Cum credeți, ce îi determină să facă acest lucru?

— Omul nu poate trăi fără de Dumnezeu. Mai devreme sau mai târziu, fiecăruia îi vine această sete și chiar foame de Dumnezeu. Însă acest lucru se întâmplă la vârste și în moduri diferite. Viața deosebită de Dumnezeu îl face pe om nimic mai mult decât o necuvântătoare, îl face mort sufletește și orb față de lumea nevăzută.

— Ce le lipsește cel mai mult oamenilor de astăzi?

— Dragostea.

— În final, vă invităm să adresați un îndemn către cititorii revistei NOI.

— Cititi, comunicati cu oameni demni, ascultați de părinți și veți afla Adevărul.

Pentru NOI – Olesea COSOI

Rubrică îngrijită de Ioan ALBU

FUGA ÎN EGIPT

Vă propunem o povestire de Emil Gîrleanu – *Floarea lacrimilor* – inspirată din acest subiect biblic. Iosif, regele Iudeei, a poruncit uciderea tuturor prinților din Bethleem, sperând că printre aceștia să fie și Iisus, copilul căruia îl se închinaseră cei trei Crai de la Răsărit.

In vremea aceasta, Iosif străbătea pustiul, ducând de căpăstru asinul pe care călătorea Maria cu Iisus în brațe.

Fugeau de urgie. Spaima îi gonea. Arșița le topcea puterile. Nădejdea îi chema. În miezul zilei, soarele prăjea nisipul. Asinului i se muiară genunchii. Iosif îl opri o clipă, o ajută pe Maria să se coboare și o sfătuie să se odihnească câteva clipe la umbra rară a unor spini.

Maria se așeză jos să hrănească Prințul. Iosif rămase în picioare, cu privirele la copil. Iar asinul se apropiie, adulmecând cu bolul umed spre Sfânta Fecioară, ca și cum ar fi mirodit și el izvorul lăptelui binefăcător.

Prințul sugea dormind. Îi era obrazul fraged, gura rumenă ca mărgeanul. De sub scufița albă, părul galben ca aurul îi ieșea, aruncând parcă o cunună de raze împrejurul capului.

„Să cum îl privea, ochii Măriei se umeziră.

„Ce le făcuse Prințul oare? Cu ce le greșise? De ce-L prigoneau?” Ridicându-și privirile, Maria și le atîntî în zare. Dar acolo, departe, ele întâlniră o vederie grozavă. Mama tresări din adâncul măruntaielor ei și, fără să spună un cuvânt, izbucni într-un plâns sfâșietor.

Căzând pe obrazul Copilului, lacrimile fierbinți îl treziră. Zâmbind, Iisus își duse atunci mânuța la obrazul mamei. Iar Iosif o întrebă:

— De ce plângi tu, Marie?

Femeia nu răspunse, dar fiindcă nu avea cu ce să-și steargă lacrimile, luă scufița Copilului și o duse la ochi. Într-un târziu, când să plece iar la drum, Maria văzu că scufița e udă de lacrimi. Și, căutând, zări tulipina uscată a unui spin și puše scufița în vîrful ei, să se usuce.

Iosif mânăgăie asinul și o ajută apoi pe Maria, dar, când Maria se întoarse să ia scufița, rămase uimită. Tulipina spinului se prefăcuse în lujer verde și în locul scufiței strălucea o floare albă ca zăpada, deschisă ca un potir de cristal.

Și Prințul iar zâmbi, Maria lăsă pe Iosif să poartească înainte căpăstrul asinului și nu-i spuse nimic despre floare, de teamă să n-o rupă.

Maria își desfăcu părul, care parcă luase ceva din mireasma neasemuită a florii, și feri capul lui Iisus în umbra lui.

Și de atunci până azi, crinul culege în floarea lui cele dintâi lacrimi de rouă ale dimineții.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX FEBRUARIE

5 Duminica Vameșului și a Fariseului.
12 Duminica Fiului Risipitor. Soborul Sfintilor Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.

15 INTÂMPINAREA DOMNULUI.

19 Duminica lăsatului sec de carne.

26 Duminica lăsatului sec de brânză.

Rubrică susținută de Daniela PREAŞCA

VORBEŞTE CA SĂ TE CÙNOSC

Vorbire frumoasă, elocvență, expresivitate – toate aceste notiuni ne inspiră spre a folosi cuvinte, expresii, mimici, în a crea emoții plăcute între vorbitori. Un proces de comunicare începe la naștere și continuă să se dezvolte pe parcursul întregii vieți. Cei mai dorinci în a învăța cum să comunice sunteți, voi, copiii.

Este important să realizăm faptul că într-o conversație sunt implicate două părți. Abilitatea de a asculta este vitală într-o comunicare interpersonală și depinde de cât de empatic sau de sensibil ești cu alții. Când ești mai mic, mesajul îți iese necenzurat, direct de pe buze, având scopul de a obține ceva concret sau a produce sunete. Cu vîrstă, mesajele sunt spuse deja într-un context social anume și cu scopul de a induce anumite emoții. De exemplu, între copii voi discutați într-un fel, iar cu profesorii aveți o altă manieră sau chiar utilizați un alt vocabular. De reținut este că în orice situație sunteți încurajați să vă gândiți asupra mesajului înainte de a-l transmite.

Mie mi-au plăcut întotdeauna personalitățile care vorbeau frumos, convingător, argumentat, pe înțelesul tuturor. Continuu să învăț să fac acest lucru și să vă îndemn și pe voi să gustați din ORATORIE. Pentru aceasta se folosesc niște trucuri:

Cele cinci litere de C din limba engleză:

Clarity (claritatea – construiește enunțul clar și planifică tot ce spui); *Conviction* (convingerea – spune ce gândești și gândește ce spui); *Confidence* (încrederea – simte și acționează firesc în fața oricărei audiențe); *Control* (control – asumă-ți controlul scenei și al situației, asumându-ți rolul aflării tale acolo); *Customization* (personalizare – modifică conținutul și personalitatea mesajului conform situației și auditoriului);

Cele 5 litere de E:

Eye contact (contactul vizual – nu citi doar de pe foaie discursul tău, stabilește un contact vizual cu cel puțin o persoană); *Engage your audience* (angajament – distrează, educă, lămuirește auditoriul, fii interactiv!); *Enjoy the experience* (obții plăcere din experiență – nimeni nu va dori să asculte o voce și o față tristă și dezinteresată. Zâmbește!); *Explore the options* (explorează opțiunile – nu te încleria de foi, ci fii flexibil și improvizează!); *Expression* (expresivitatea – succesul tău de vorbitor se bazează pe felul cum transpui cuvintele și ideile în viață; folosește varietatea de accente și pași pentru a preveni plăciseala).

Alexandru DIMITROV

învățat să zboare sus și să devină rândunile. De acolo de sus, de la îndărimea zborului lor, toți cei care au deznașdăjuit nu se mai văd. Se vede doar pensionarul, cel care-i dădea fărâmături vrăbiute.

FRICA CEA BUNĂ

— Cum cîungeai la școală din satul tău, prin pădurea astă, tocmai în cîldîlăt scăt?... l-am întrebăt eu pe prietenul meu, poetul basarabean Nicolae Dabija, care mă invitase într-o zi să-i văd locul minunat al copilăriei.

— Mări, Dane, o lucram pe potecă cu ghozădanelul în spate și căm într-o oră de mers eram acolo! Îmi răspunse orătându-mi cu mâna direcția.

— Căti ani aveai când te-ai dus la școală?

— Sase!... Odată, iarna, am întănit pe cărare și un lup!

— Si nu ti-a fost frică de el?...

— Ba da! mi-a răspuns Nicolae, dar mai frică mi-a fost de domnul învățător că se supără pe mine că n-am venit la școală!

— Si-întunci ce ai făcut? l-am întrebăt eu, surprins de acest răspuns.

— Ce să fac?!... mi-a răspuns, l-am ocotit încet, pâs, pâs, cu ghiozdanelul în mâna, prin zopada până la genunchi și m-am dus la școală.

Apoi am mers tăcuții amândoi prin pădure. Ne-am cufundat în ea.

— Când eram mic, rupse tăcerea Nicolae, credeam că pădurea astă

a fost făcută de Dumnezeu când era și el copil.

— De ce? l-am întrebat zâmbind.

— Pentru că nu este ca toate pădurile. Mergi și mergi și deodată, printre fagi, stejari, dai de un cai, de un cires, aşa, când nici nu te aștepți!

Mi-a plăcut mult această imagine. Parcă-l și vedeam pe Dumnezeu mic, copil, care în „neprițere” lui facea tot minuni. Iar Nicolae era și el tot o minune, pentru că observase asta.

— Știi, Nicolae! am început eu de data asta discuția. Tu ai avut frica cea bună!

— Când? mă-nătrebă el curios.

— Atunci cu lupull-i-am răspuns.

— De ce?! mă-nătrebă el din ce în ce mai surprins.

— Pentru că ti-a fost mai frică de învățător decât de lup.

— Și de ce frica asta este bună?...

— Pentru că n-ai confundat planurile, Nicolae, ai făcut ordine-n lucruri! i-am răspuns. Dacă de undeva ascuns după copaci și plini de zăpadă te-ar fi văzut atunci Eminescu, ar fi spus expresia lui favorită: „Uite copul moral impenetrabil al tării!”.

— Ce vrei să spui?... mă-nătrebă Nicolae din ce în ce mai amuzat.

— Copilul din tine a recapitulat fără să stie, în fracțiuni de secundă, toată opinionea poporului român în lume. Căci și neamului căstuii i-a ieșit în cale de către ora lupul-istoriei, dar lui i-a fost mai frică de Invățător, ca și tjie, decât de bestia lumii căzute!

Vă urmă.

Dan PURIC

S-a născut la 12 februarie 1959, Buzău, România. Este absolvent al Universității de Artă Teatrală și Cinematografică din orașul natal și a activat la Teatrul din Botoșani (1983-1988), pentru că apoi să fie angajat al Teatrului Național din București.

De-a lungul timpului a interpretat roluri prime în piese de Aristofan, Shakespeare, Goldoni, Gogol, Caragiale, Blaga, Urmuz, Eftimiu, C. Th. Popescu etc. Totodată, a regizat filme și sevențe publicitare pentru televiziune la Lausanne. Elveția, atracția sa către pantomimă concretizându-se în spectacole prezentate în regie proprie pe scenele teatrelor din Botoșani și București, dar și la Centrul Cultural European, fiind aplaudat deopotrivă la Viena, Novi Sad, Venetia, Budapesta, Sofia, Lisabona, Phenian, New York, Chicago, Toronto, Montreal. De asemenea, a sustinut rolul principal într-o co-producție româno-sărbătoare în regia Marii Marek.

Din 2001 este membru al Teatrului Național București, activitatea sa fiind încununată cu Premiul I la Festivalul de Film din Costinești (1987). Premiul special la Festivalul Pantomimă - St. Croix, Premiul pe 1996 la Chicago Artists International Program, Premiul UNITER conferit de Asociația Internațională a Criticilor de Teatru (1999), Premiul pentru Performanță în teatru nonverbal, Marele Premiu al Fundației Anastasia (2002) și, a. In 2000 i s-a conferit Ordinul Steaua României în grad de Cavaler.

Publicații: *Cine suntem, sau despre taina identității personale și comunitate trăită și exprimată în săli prin persoana autorului* (2008), *Despre omul frumos (2009)*, *Fii demn (2011)*, *Suflet românesc (2014)*, *Dulci – Jurnalul unui căine scris de un Puric Dan (2015)*.

ACUM

(Fragmente din carteă *Fii demn*)

— *Q*ă, într-adevăr, este o cîștie periculoasă refugierea astă în trecut spune filosoful.

— Este că un drog care te face să nu mai vezi realitatea. România azi se transformă, trebuie să facem față la ceea ce vine!

— Deci, ar trebui o mai mare atenție dată prezentului? il întrepruse moderatorul TV pe filosof pentru o clipă.

— Evident, a trăi în prezent... reluă dialogul filosoful, a-i conferi

totată atenția, căstă te face deschis la ceea ce este nou, te ferește de inertă trecutului, trecut ce nu mai poate influența cu nimic clipa de acum!...

Apoi înceț, încet, discuția celor doi a intrat într-o cîștă. Nu-i mai ascultam. Televizorul dispăruse undeva departe. În față ochilor îmi opăru dintr-odată imaginea caselor de la țară, locul unde am copilarit.

Am pașprezece ani, fratele

meu, cincisprezece. Pe patul din dormitor tata să rezemă pe coate. Undeva în aer timpul copilariei și cel al bătrânetei se confrunță.

— Puneti-vă părăia mea, pe rând! spuse deodată tata.

— De ce? am întrebat noi amuzati.

— Pentru că vreau să vă văd când eu nu voi mai fi răspunsă tata.

Pe rând ne-am pus pălăria, zâmbind și răzând unul de altul. Tata ne privea. Undeva în colțul ochiului avea o lacrimă.

Apoi, viața a trecut peste noi. Tată s-a retras discret din viața asta, aşa cum a trăit. Noi am crescut mari. Nu-mi aduc amintire ca vreunul dintre noi să fi purtat pădorie. Si, totuși, amintirea aceea a rămas nesărsă. Nimeni și nimic n-o poate schimba. Ce au oare crumite amintiri în ele că nu pot fi uitate? Pesemene că sunt niște bucăți de suflet ce te-nsoțesc mereu!

Din nou, ca din neant, vocea celor doi de la televizor reveni.

— Deci, această penibilă încreare în trecut este echivalentul unei sinucideri, iar cei care promovează aşa ceva nu fac decât să exerseze o pedagogie periculoasă cu acest popor. România cunoaște un deplin proces de transformare, ea trebuie să se adapteze din mers, rapid, lăsând la o parte acest balast sentimental al unui trecut și aşa nu prea glorios. Nefiind prezenți în acest „acum” riscăm să trăim într-o penibilă tele-novelă a unui trecut de care deja am spus că nu prea ne onorează ca tără, încheie filosof.

„Nu prea ne onorează..” exprimă astă mi-a rămas înfiptă în inimă. Dar, de undeva de departe,

privieră tristă a tatălui meu nă-o dormitor tata să rezemă pe coate. Undeva în aer timpul copilariei și cel al bătrânetei se confrunță.

— Puneti-vă părăia mea, pe rând! spuse bucuroasă vrăbiuță.

— De ce? am întrebat noi amuzati.

— Stai, stai puțin să respir, îmi spuse el.

— De ce să respiți? l-am întrebăt eu mirat.

— O clipă! îmi răspunse el trăgându-și respirația cu greu. Mă uitam la el cum se bucura de fiecare gură de aer.

Mergeam încet și totuși obosită să repede.

— N-am decât un singur plâmâni! reușii nășnicu' într-un târziu să articuleze.

Apoi tocă. Se cuzea doar vântul

lin din vară cum se strecura printre frunzele plopului și respirația lui nășnicu'. Parcă vântul îl ajuta să respire.

Privea undeva departe. Ochii lui albaștri vedea ceva dincolo de prezent. De la aceea privire, de dincolo de prezent, precum și de la lacrima tatălui meu am moștenit această grădjoasă desprindere din „acum”.

MOARTEA VÂNĂTORULUI

Caramic, să tot fi avut vreo sase ani, când unchiul meu, venit de la București, mi-a adus în dor o bițoletă. Ce este o bițoletă? Este o trötnetă fantastică... cu cauciucuri ce se umflau, cu frână de mână și de picior, o bijuterie, ce mai!

In spațiul satului sărac de munte în care trăeam totul a devenit instantaneu o minune. Coborât în vitează cu ea pe drumul prăfuit, sub

ea vedea zilnic lumea. Pe alei, pe sub castan se plimbau oamenii.

— Uite o pereche de îndrăgoșită!

își spuse bucuroasă vrăbiuță.

Într-o săptămână. Băiatul s-a uitat cu grija de mână nașul meu.

— Asa se iubesc oamenii! își spuse veselă vrăbiuță. Apoi cei doi au plecat. Aleacă de sub castan a rămas pentru un timp singură. Nu trecu, totuși, vreme multă și niste pași ce veneau încet se făcură și grăbită. Cu greu apără și stăpâna lor, o bătrânică. Abia mergea, cu privirea-n jos și cu o plasă goală ce flutura în vânt.

— E bătrânețea! își spuse încis-

totă vrăbiuță.

Apoi însă mai trecut nimeni. O linie profundă se așeză. Doar adierea lină de vară a vântului se facea simțită. Vrăbiuță se pomeni cumpălit de singură. Vântul care-i ridică încet putul de pe piept era singura ei măngâiere. Gânduri triste o străbăteau. Oare de ce nu poate și ea să zboare mult? De ce nu îi este dat să nu poată vedea și ea alte țări? S-a născut aici și aici pesemene avea să moară! Cum o fi oare în țările cele?

Dar înțebările astăzi mai n-aveau răspuns în inimă ei plăpândă. Apoi, adormi. Încet, încet începu să viseze. Se făcea că zboara sus de tot, la mare înălțime. Era atât de fericită. Niciodată nu ajunsese în înaltul cerului. Ce mici se vedereau oamenii! Si cu ce viteză zbură. „Parcă oș fi o bătrânică!” își spuse ea tremurând de felicire. Nu se mai sătura de înălțime. Zbură sus de tot și de acolo vedea luncuri pe care nu le văzuse niciodată: orașe, râuri, poduri... Toate

păreau dintr-odată mult mai nici, iar ea se simțea mult mai puțină. Viteza devenea amețitoare. Aici bunicul se opri din poveștit. Înțețe mănu tremurând după paharul cu apă că să poată să-și ia mică pastilă din cutică lui de medicament. Nepotul se uită la el nerăbdător pentru a afla sfârșitul povestii.

— Si cu vrăbiuța ce să-ntâmplat? întrebă nepotul. Ce să-n-

tâmplat cu ea mai departe, să trezit din vis?

— Nu! răspunse bunicul, nu să mai trezit niciodată! A zburat atât de sus încăt visul ei a devenit realitate! Apoi bunicul tocă.

Viața a trecut. Bunicul, între timp, se retrăsesese încet din viață, întrând în filele de carte ale aitei povestii. În schimb, nepotul acum era un om mare. Crescuse, avea familie, copii, își trăia viață ca toți ceilalți din jur, neobservând că viață lui semănă izbitor de mult cu viața vrăbiuței din poveste. Se multumea cu fărămăturile vieții. Dar într-o zi, pesemene atunci când a realizat ce se-ntâmplă, să-dus cumpălit de tulburat la prietenul său cel mai bun să-l întrebe:

— Crezi că se mai poate face ceva?

— Nu! îi răspunse acesta. Suntem condamnați!

Că un trăsnet căzu în sufletul lui răspunsul prietenului său. Nu spuse nimic, se-nlocise acasă pătrunzând de o cumplită tristețe.

Si totuși în inimă lui simți cum crește o fătă fantastică și atunci sătul ce a făcut... A scris povestea astă pe care voi tocmai că-l căuam!

Se spune că de atunci orice copil care citește această poveste capătă o fătă tainică.

Oricum, după toate acestea, cerul să umplut de vrăbiuței ce-au

Ionel MORARU

3/

încapoi. Scăpașem! Dar cu ce preț?! „Totul ar fi fost atât de simplu! Mi-am spus. Totuși nu era decât o simplă adresă.

VRĂBIUȚA

Ce frumoasă ești! spuse vrăbiuța rândunicii. Ce talie superbă ai și ce negru cu irizări de albastru, ce alb curat pe piept, ce aripă superba și cu ce viteză zbori! Ce multă vrea să fiu și eu, rândunico, ca tine, să mă-nălț până sus, să zbor și eu în țările calde!

Rândunica nu spuse nimic, aşa că intr-un târziu vrăbiuța continuă: — Stii, eu am doi pretenți, cas-tanul din parc, care mă adăpostește când plouă, care trunze mari și mă pot ascunde și un pensionar care-mi aduce făramărturi. Vine-n fiecare după-amiază. Nu știu ce măs face fără el. Vin și niște porumbei sălbatici, care mă clungă, dar, totuși, mă lasă să măncă la margine. Uite, dacă vrei, intr-o zi mergem împreună să măncăm, îți dau din făramărturile mele, numai să mă-nvete și pe mine să zbor cătine la-nălțime!

Rândunica își așeză cu ciocul, putin, fulgii fin din pieptu-i albi, apoi, fără să spună nimic, se ridică precum o scăgeată în înaltul cerului.

— Ce sus zboară! murmură căpătu trist pe piept.

— Oare de ce n-a vrut să vorbească cu mine? se-ntrebă ea.

— Poate pentru că sunturătă?... Pentru o clipă se uită la penele ei. Un cenușiu meschin de culoarea osfaltului.

— Da, sunt urătă! suspină vrăbiuța. Apoi își luă avânt și zbură și ea până-n castan. De acolo de sus

părăsit și pe căstă nevestă acum două luni. Era de astepiat. Mai tânără cu douăzeci de ani. Bine că n-ă copii. El, urât că dracul! Eu, în locul ei, n-ăs fi stat nici o secundă. Dar sunt unele femei profitoare. După ayere. Se pare că l-a găsit pe unul mai bogat!

Nu știu cum să scap de nouă poveste și am încercat cu timiditate să-o întreb:

— Cum ar putea avea carteia? — Chiar acum! îmi spune bibliotecara. Este un mare scriitor, dar a fost curvară reîncepe ea.

Pentru mine oricum timpul începușe să aibă altă semnificație. Zdrobit, căzusem prădă plasei de poienien care mă-nifășura pervers și continuu într-o imensă poveste infinită. Si totuși Dumnezeu nu m-a lăsat. Cineva trimis din cer mă salvă.

— Iertățimă, doamnă, domnul director mai este la birou?

Trezită că dintr-un vis, bibliotecara răspunse:

— Nu, este plecat de o jumătate de oră la spital la mama dumneiui care a făcut un puseu de tensiune. Avea de zece ani tensiune oscilantă. Ce să-i faci? Fiecare avem căte ceva. Si eu am tensiunea scăzută. Fără o cafea dimineață, nu-s bine de nimic, continuă doamna bibliotecară. Am profitat că-și găsise o nouă victimă și, renunțând la carte, m-am îndepărtat încet. Aveam sentimentul că ies că dintr-un câmp minat. Am ieșit pe vârful piciorelor în stradă, eram transpirat. Parcă dezamortasem o bombă. Glasul ei, al doamnei bibliotecare, nu se mai cuzea. Pe străduă oamenii mergeau liberi, veseli sau preoccupied. Am simțit că am renescut. Din instinct, m-am pierdut în mulțime fără să mai privesc

Câte lucruri ucișesem dintr-o dată!

6/

privirile năucite ale copiilor. Ei că și mine nu mai văzuseră aşa cewal „Lasă-i să se uite, și tu joacă-te!” m-a sfătuit cineva care m-a văzut ușor jenat de propria-mi bucurie. Sînteam în jur atâtă suferință! Erau suferința lor că nu puteau să aibă și ei aşa ceva. Ochii lor doriori și triști în același timp erau primele piroane care m-au crucificat.

Fără de ei bucuria mediu-
putea exista. Să atunci am făcut
ceva ce semăna cu-n strigăt de
libertate. Le-am dat bitroleta pere-
rând tuturor. Îi vedeam cum se-
bucurau, iar eu abia atunci eram
fericit. „Au să fi-o strică!”, îmi stri-
gau oamenii mari. Dar eu nu-i-
ouzeam. De-atunci am rămas cuu-
sufletul întuit pe bucuria celui de-
lăngă mine. Apoi, crescând mainile
mare, le-am dat lor, celor ce mă-
priveau de după gurdă, sufletul
meu. Iar ei îl dădeau de-a dură prin-
colbul vietii și mi-l împoiau strin-
vit, lovit și fără de viață. Trist, înini-
luam propriul suflet în brate și-l
mângâiam. Apoi, cînd se refăcea,
mă părăsea zămbind și se anun-
ca naiv în bratele pofticioase ale
celor din jur. Și din nou zdrobîtî-
de valurile vesele, dar necunoscute
ale vietii, se-ntindea obosit la-
picioarele mele, spunându-mi că
este pentru ultima oară. De atunci
îmi îngrop și dezgrop propriul zbor
sufletește ca pe un blestem.

Pe la cinci ani, copiii de pe ma-
lul Gărilei, micul râu ce străbatea
Nehoiu, mă învățau să arunc cuu-
pietrelle după păsări. Înnebuniti,
formând cete de vânători, arun-
cam cu pietre după grădinoasele
codobături sau după aristocra-
tii lăstuni. Dar viteza lor făță de
pietrelle noastre era uriașă. Astăta-
ne descuraja cel mai tare. No-
roc cu bietelete vrăbiuțe, mult mai
modeste în zbor, care se ridicau

cu o anumită întârziere de la sol. Aceasta ne făcea să nădăjdum că într-o zi vom vâna un. Si iată că miracolul s-a produs. Într-o zi, singur pe drumul de cără ce trecea prin față casei mele, într-un dud, o pasare frumoasă, mare cum nu mai văzusem până atunci, cântă. Avea ciocul portocaliu și penajul negru. Era atât de frumoasă! Si se ciudă cânta. Totul părea atât de trist! Era singură cu dudu. Cu ochii întări la ea am întins mâna în praful străzii. Căutam înfrigurat o pictură. În sfârșit am găsit-o! Era o pictură mare, o simțeau în polmă. Apoi, cu o mișcare puternică, am cruncat-o spre ea, spre pasare. Atunci s-a întâmplat ceva cuitremurător. Piatra a lovit în sfârșit pasărea. Trupul a căzut fulgerător, iar trupul retezat a făcut loc unei linistei însăspăimântătoare. O omorâsem! Trupul ei frumos zăcea neînsuflețit în colbul drumului de țară. Așa ceva nu mi se mai întâmplinește până acum. Aruncasem după păsari și toate zburau. Dar cea de acum, nu! M-am apropiat îngrozit. Nici o bucurie nu se instalaște în sufletul meu de vânător victorios. Linistea din jur îmi spusese că ucisesem cîntecul. Cerul gol îmi spunea că am ucis zborul, iar copacul îmi spunea că am ucis mierla, proprietatea lui. Copacul se-împrietenise demult cu ea. El îi oferăea cracă bună pe care să stea, iar ea, mierla, căci aşa se numea frumoasa pasare pe care tocmai o omorâsem, îi cînta. Căte lucheru ucisesem dintr-o dată! Dar ceva necunoscut îmi spunea că moartea mierlei ucisește la rândul ei vânătorul din mine. Mă maturi- zasem brusc. O tristețe profundă mă apucă de suflet și mă făcu să căldoreșc rapid prin viață. Eram bătrân. Iar bătrânul din mine

mă învăță rapid cum să sap
mâinile tremurând în câmpul diri-
oapreire o groapa. Mâinile scormoo-
neau pământul, amii mei se derulau
în viteza cu care săpam. Apoi am
așezat-o încet. Corpul ei ascultă-
cuminte, se lăsa moale, parcă că
mat de pământ. Incrementă, nu numi-
venea s-o îngrop. Cum să-ngrăpă-
trupul acela frumos ochii aceieio-
închiși! Ce rău îmi făcuse mame
pasărea aceasta, ca s-o ucid? Numără-
re poftă nimic. Atârna în mâinile
mele mici ca și cum îmi dădea urmă-
sărut de adio. Am îngropat-o încet.
Apoi bătrânu din mine a desenară-
pe movilită o cruce. O lacrimă o
căzut în mijlocul ei. Murea specio-
din mine și se naștea omul. Deea-
ctunci sufletului meu îi este hărțui-
să cânte și să zboare, dar să și sufie-
lovit de moarte. De atunci îmi în-
grop veșnic sufletul ucis. Dar cee-
ciudat, de data aceasta, cu fiercare
înmormântare devin mai tânăr
Da, pasărea mea de vis m-a iertat
Prin moarte ei nevinovată a ucis
vânătorul din mine.

BIBLIOTECARA

(O simplă adresă în Românică sau cum era să mă pierd în propră-mijloc)

cum mulți ani, când eram elev, am întrebat-o pe doamna bibliotecară unde se găsește cărțile biblioțecă, deoarece în cea oșcolii, carteia de care aveam nevoie nu exista.

Vole hū exista.

Amabilă, doamna s-a apucat să-mi explice:
— Cum ieșiti de la noi, o lăsată la stânga, până la alimentara directă colt. Stăti unde este alimentaroc nouă? Eu o priveam atent. Ea continuă.

— Alimentara! Acolo unde este stâlpul acela îndoit de la accidentul de acum o lună! Când au murit cei doi! Sot și soție! El profesor, ea casnică. Exces de viteză! Pașat, au lăsat doi copii pe drumuri. Așa deci, de la alimentara, nu prima intersecție, cî a două, la covrigărie la domnul Grecu. Știi, cu scandalul de săptămâna trecută. Ce nesimtiti... Dar astăzi viața. Așa România! Plină de tunărări. Că nu-i arestează pe ăștia care fură milioane. Te ia pe tine că ieși un covrig... Deci, treceți de covrigărie întrăți în bulevard și de acolo, nu prima, nici a două... și treia... și patru... nu, a șasea străduță pe dreapta, întrarea Uilmuii, mergeți drept înainte și o să vedeti o casă veche boierească, n-are nici o firmă deasupra, că s-a mutat de gurănd. Acolo este biblioteca. Întrebati de doamna Mioara și spuneți că v-am trimis eu. Să vorbiți mai tare, că nu aude bine. Prin căte a trecut și femeia asta! Soțul, mort. Copiii nu mai vor să stie nimic de ea. Să nu te ăștepți niciodată la recunoșință lor. Li faci, îi crești, te sacrifici și apoi ei își iau zborul. Unii păndesc să mor, ca să-ți ia garsoniera... Dar de fapt, de ce carte avetă nevoie? n-are nevoie doamna într-un târziu. Eu i-am spus elui cărtii pe care o căutam, ea să uită la mine sur-prinsă și mi-a spus:

— Păi o avem aici!

— Unde? om întrebă mirat, că eu nu am găsit-o pe nici o fisă!

— Nu știi să căutăți mi-a răspuns ea. Bine, și sătarele astea sunt făcute anapoda. Le-a făcut un tânăr din Giurgiu. Parcă noi, aici în București, n-am avea meșteri. Dar a avut o pilă prin administra-torul de aici. Dar lăsa că nici Dum-nezeu nu doarme în fizice. L-a

Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a IV-a

1. Numește țara/regiunea care era numită *Perla Coroanei Britanice* și explică.

2. Identifică tipografia din Basarabia și numește prima carte tipărită, în prefața căreia scria:

Drept aceia de trebuință am socotit a arăta aicea de obște la toți, iară mai ales Preoților carii slujesc în limba Rumânească, că aflând într-aciaștă... oare săcări cu vînțe într-alt chip tălmăcîte, nu precum să află în cele mai denainte Rumânește tipărite... să nu se mire de aciasta, nici să socotească a fi greșală, ci mai vârtoș să știe, că iaste îndreptare celor mai înainte făcute grașale.

3. Numește principalele tipuri de colaci pentru nuntă. Descrie semnificația/destinația unui tip de colac.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei. Succes!

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Ordinului Templierilor (1119-1312). Cauza:
După prima Cruciadă, din nevoie de a le oferi protecție pelerinilor creștini din Țara Sfântă, mai mulți nobili, în special descendenți ai unor vechi familii flamande și burgunde, au înființat un ordin militar religios, denumit inițial *Pauperes commilitones Christi Templique Solomonici* (*Soldații sărmăni ai lui Cristos și ai Templului lui Solomon* – latină), denumire prescurtată apoi în *templieri*.

Consecințe: Templierii au schimbat radical instituția monahală occidentală, introducând conceptul de „călugăr-războinic” și au revoluționat viața economică medievală. Cavalerii erau nu doar „călugări-războinici”, ci și bancheri, comercianți, constructori, proprietari de terenuri și de corăbiu, diplomați, consilieri ai capetelor încoronate și Suveranilor Pontifici etc. Ordinul a dobândit mii de proprietăți, terenuri, sate, păduri, mănăstiri, porturi etc. atât în Occident, cât și în statele cruciate din Orient. Marea bogăție de care se bucura Ordinul l-a transformat într-o țintă pentru regele francez Filip al IV-lea, care a complotat împreună cu papă Clement al V-lea pentru distrugerea acestuia. La 13 octombrie 1307, toți templierii din Franța au fost arestați, urmând unul dintre cele mai răsunătoare procese desfășurat între 1307 și 1314, când a fost ars pe rug ultimul Mare Maestru templier, Jacques de Molay. Cavalerii au fost acuzați de peste o sută de crime: erezie, sodomie, idolatrie, precum și de lepădarea de Hristos. Acuzațiile se bazau preponderent pe

mărturiile informatorilor regelui și pe confesiunile smulse sub tortură.

2. a) Sfântul Daniil Sihastrul, duhovnicul lui Stefan cel Mare, a cărui chilie se afla în ținutul Succeava, valea râului Vițău, un km de la Putna. b) Bătălia de la Valea Albă, 26 iulie 1476, între ostașii Țării Moldovei sub comanda lui Stefan cel Mare și armata Imperiului Otoman condusă de Mehmed al II-lea. c) La îndemnul Sihastrului, potrivit tradiției, Stefan cel Mare pune temelia Mănăstirii Putna în 1466 și după înfrângerea de la Valea Albă, când Stefan zdrobit vine la chilia pustnicului, la sfatul sihastrului începe construcția Mănăstirii de la Voronet.

3. Arborele vieții – unul dintre motivele simbolice des răspândit pe covoarele românești este *pomul vieții*, numit și *arborele înțelepciunii* sau *pomul neamului* în diferite variante, ce întruchipa forța roditoare a naturii vii, reprezentat integral: cu ramuri simetrice, care se termină la capete cu flori și muguri, cu petale în formă triunghiulară sau romboidală; cu trei rădăcini; *copac cu ghiveci sau fără*; cu florile orientate în sus sau lateral; ori ca un *butuc de vie, o creangă de brad, o floare sau un pom în ghiveci* cu ramuri pe care apar păsări, animale și personaje stilizate. Simbolul *arborele vieții* este răspândit la toate popoarele.

Rezultatele etapei I:

Se acordă: 5 puncte din oficiu, câte 10 puncte pentru fiecare întrebare, câte un punct la fiecare întrebare pentru complexitate.

Câte 37 de puncte (5,10,10,10,2) au acumulat: Diana TAHARI, Mirești, Hâncești; Elena PORUBIN, Chișinău; Mihaela DODI, Orhei; Mădălina ABABII, Anișoara ABABII, Văsieni, Ialoveni; Ioneala JARDAN, Maria JARDAN, Adelina JARDAN, TamaraISTRATI, AlinaISTRATI, Lozova, Strășeni.

36 de puncte: Daniela MICLEUȘANU (5,10,9,10,2), Micleușeni, Strășeni; Mădălina BÎTCĂ (5,10,9,10,2), Nisporeni; Nicoleta VILCU (5,10,10,10,1), Ulmu, Ialoveni.

35 de puncte: Nadina DĂNĂILĂ (5,10,9,10,1), Lozova, Strășeni; Luminița ANTON (5,10,9,10,1), Balatina, Glodeni; Alexandra CÎRLIG (5,10,9,10,1), Nisporeni; Daniela GUTU (5,10,10,10), Ulmu, Ialoveni; Cristian TALPIS (5,10,10,10), Vărzărești, Nisporeni; Daniela BISTRITCHI, Adriana CODREANU (5,10,10,10), Chiperceni, Orhei; Livia SÎRBU (5,10,9,10,1), Nucăreni, Telenesti.

34 de puncte: Alina JUMIR (5,10,9,10), Ulmu, Ialoveni; Ecaterina POPUȘOI (5,10,8,10,1), Holercani,

Continuare în pag. 25

RUGĂCIUNEA COPIILOR PENTRU PĂRINTII LOR

*A*jută-mi, Doamne, să fiu întotdeauna ascultător și cinstitor lor, precum Tu ne-ai poruncit, când ai zis: *Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământ.* Rogu-Te, Doamne, tine cu bine pe părinții mei și le dăruiește har, mișă, sănătate, voie bună, putere, iubire, râvnă sfântă și toate cele de trebuință și de folos, ca să ne crească bine pe noi în adevărul Tău, în respect de cele Sfinte și spre binele obștesc. *Amin!*

Ilie IGHEL DELEANU

ÎN NOAPTEA DE SFÂNTUL VASILE

În noaptea Sfântului Vasile,
Se zice că blândul Iisus
Cu jucării și daruri multe
Coboară pe pământ, de sus.
Și vizitând casă cu casă,
Copiilor, care-au fost buni,
El pune-n ghete, la fereastră,
Frumoase daruri și cununi.
Copii sărmani, voi care pe lume
Ați fost urși și suferi,
Cuminti de-ți fi, tot n-aveți parte
De-aceste sfinte bucurii.
Căci dănicul Iisus când vrea-va
Să vă dea ca la alți băieți,
Oh!, unde-ar pune-a sale daruri, –
Când voi nici ghete nu aveți?

NU INSISTAȚI. E ÎN ZADAR

*C*hiar dacă sunt mai mici decât caii, chiar dacă așteaptă să fie împinsă din urmă de fiecare dată când devin lenesi, măgarii sunt mai puternici decât caii de aceeași mărime. Aceștia nu se dau bătuți și luptă cu viață, trăind peste 50 de ani. Ei sunt capabili să recunoască zone în care au fost și alți măgari pe care i-au întâlnit timp de aproape 25 de ani. Ba mai mult, în deșert, măgarii pot auzi răgetul semenilor la o distanță de 100 km. Singurătatea nu le este pe plac, de aceea, deseori, aleg să trăiască fericiți printre capre. Niciodată nu le este prietenă, deoarece în cazul în care nimereșc sub apa rece a ploilor, ei se pot îmbolnăvi repede.

Măgarii sunt renumiți pentru încăpătânarea lor, aceasta fiind rezultatul faptului că au un simț de autoconservare dezvoltat. Este foarte dificil să forțezi un măgar să facă ceva ce îi pare contrar interesului său. Ei sunt mai independenți în gândire decât caii și vor lua o decizie doar după ce vor cugeta despre siguranța lor.

*P*e consideră că una dintre cele mai vestite jucării, *Matrioska*, este o reproducere după o păpușă japoneză asemănătoare ce îl reprezinta pe zeul Fukumura. Păpușa japoneză era alcătuită din cinci figurine ce intrau una în alta. Rușii aveau și ei un obicei de a fabrica ouă de Paști viu colorate, realizate din lemn și goale în interior pentru a putea include ouă mai mici în ele. Astfel, la sfârșitul secolului XIX, pictorul rus Serghei Maliutin a venit cu ideea de a realiza o jucărie nouă și haioasă prin combinarea păpușii japoneze cuoul rusesc. Maliutin a rugat pe un cunoscut cioplitor în lemn să facă un set de păpuși de lemn după indicațiile sale, după care le-a pictat în culori vii reprezentând o fetiță îmbrăcată în sarafan rusesc. Cea mai mare dintre păpuși ținea în brațe un cocoș negru, iar cea mai mică era pictată ca un bebeluș.

Primul muzeu dedicat păpușii Matrioska s-a deschis în Moscova, în octombrie 2001. Clădirea muzeului, un fost atelier și magazin de manufactură, adăpostește o colecție de aproximativ 14000 de exemplare.

*D*e bun augur sau de rău augur sunt expresii care își au originea în antichitatea romană, când anumiți preoți – numiți *auguri* – prevădeau viitorul sau interpretau voința zeilor, ghidându-se după zborul și cântecul păsărilor sau după măruntările diverselor animale sacrficate.

În timp, sensul cuvântului *augur* s-a extins, de-numind tot felul de semne după care cei superstițioși se orientează pentru a întreprinde sau nu ceva, expresia pierzându-și semnificația strict religioasă.

Așadar, *a fi de bun augur/a fi de rău augur* înseamnă *a fi semn bun/a fi semn rău*, și există sau nu premise ca un lucru să se desfășoare/sfârșească în mod favorabil/nefavorabil.

Victor EFTIMIU

VREAU SĂ TRĂIESC PRINTRE STELE

(fragment)

Tot urcând coasta, Brăduleț ajunse la jumătatea muntelui, acolo unde se sfârșea pământul și începea stâncă. Mai sus de-acolo n-ar fi putut să fie. Piatra stearpă n-ar mai fi avut din ce să-i hrânească rădăcinile, să-i trimîtă din adânc sucul humei negre, laptele gras din care se înfrupta copacul și buruiana...

Zilele de iarnă erau când senine, liniștite, luminoase, cu licăriri de piatră scumpă, în zăpada proaspătă căzută, când acoperite de fumul crivățului, care purta nămeți din munte-n munte și răsturna copaci bătrâni și putrezi.

„Oare voi îmbătrâni, voi putrezi și eu, mă vor trânti vânturile, mă vor culca mort, la marginea codrului, fără să mai văd vreodată nici pământul, nici cerul? Eu sunt mai sus decât frații mei din pădure, sunt singur, fără sprijin, descoperit, și pot fi mai ușor răpus. Mult mai ușor decât alții, voi cădea pradă pieirii, eu, cel ce-am năzuit să ajung între stele, să mă lumineze stelele!... Noaptea, brădulețul se rugă și de stele să vie până la el măcar douătrei, să i se cînine de ramuri... Stelelor nu le trebuie nici apă, nici varză, nici nuci, nici alune, nici lobodă, nici trifoi, nici lucernă. Stelele se hrănesc cu azur și visele oamenilor.

— Suntem prea departe, Brăduțule! Ca să ajungem până la tine, ne-ar trebui o veșnicie!

— Nu se va îndura nimeni de mine, niciodată, să-mi tină tovărăsie; ofta și suspina pomisorul crescut între piatră și pădure.

Ba da! S-a îndurat de el un moșneag care venea în zbor din slava cerului, Moș Crăciun. Trecând pe lângă Brăduleț, îi auzi suspinele și se opri.

— Ce-i cu tine, băieți, de ce oftezi?

— Sunt singur, nici iepurașii, nici veveritele, nici stelele nu au vrut să-mi tană de urât în pustietatea asta.

— Dar cu copiii n-ai vrea să te joci?

— M-aș juca, dar copiii sunt departe-departe, nu pot ajunge până aici, sus în munte, și încă pe vreme de iarnă.

Și-n sinea lui, Moș Crăciun își zicea: „Pomulețul acesta nu e la fel ca alții! Ramurile lui, de culoarea argintului, luminează de parcă ar fi făcute din fărramuri de stele. Se vede că a curs pe el, l-a hrănit și l-a scăldat lapte de lună... Cetina care l-a îmbrăcat e îmbălsămată... Nu e făcut să stea în arșiță și-n vifore, sărăcuțul. Mai bine ar sta cu copiii oamenilor la un loc, lângă vatră, să umple odaia și să facă din ea o sărbătoare. Ar fi păcat să-l las să piară aici, singur-singur, fără să-i vadă și alții frumusețea”.

Brăduleț era tare bucuros, pricpând gândurile moșneagului! „Te pomenești că m-o luă de aici și m-o duce cu el, să văd și altă lume, și din acea lume să pomesc în alta, și apoi în alta și, la urmă, să ajung în împărăția stelelor!”

Voia puiuțului se împlini.

Moș Crăciun îl urcă pe umeri și coborî cu el pe

pământ... Era o zi plină de soare și soarele aprindea mărgele de argint în zăpada proaspăt ninsă.

— Moșule, nu ai vrea să ne dai nouă brăduțele acesta? îl îmbară pe Moș Crăciun cățiva drumeți.

— Ca să-l punet pe foc?

— Se poate așa ceva? Asemenea minune e de pus pe foc? Dimpotriva. Vrem să-l împodobim cu jucării, cu lumânărele, cu nuci poleite și cu lanțuri de hârtie, cu mingi de tiplă, cu păpuși, cu iepurași de tură dulce, cu Ursuleți de puf, să se bucure copilașii noștri, să bată din palme, să cânte și să joace, să se aprindă și să scapere râuri de scânteie, să aducem veselie și voie bună fetișelor și băieților noștri, să ne veselim și noi cu ei odată. Haide, moșule, îndură-te și dăruiește-ne pomulețul acesta, că avem copii săliitori și ascultători.

Moș Crăciun le-a dăruit brăduțul.

Visul copăcelului din munte se împlinise.

N-a mai fost singur. Puiul cetunei se înfrâtea acum cu puii de om și se bucura laolaltă în caldul adăpost, departe de urletele lupilor și de buciurile crivățului. Și, de atunci, în fiecare sfârșit de an, a început să se aprindă pe la mai toate casele pomul de iarnă, greu de-ătățea daruri, cu sute și cu sute de lumini, plin de stele care scapă foci mici, scânteietoare de azur și de aur, la fel cu cele din văzduhul nopții, stele care aduc cerul pe pământ.

Ilustrații: Alexei COLÂBNEAC

Urmare din pag. 12

Ana-Maria URBINELLI, Ana RUGINĂ (0,6,10,8), Cobani, Glodeni.

23 de puncte: Ana-Maria DARII, Andreea CURECHERU (0,4,10,9), Văsieni, Ialoveni; Ilincă VASILACHI (0,6,10,7), Colibași, Cahul; Nadina DĂNĂILĂ (0,6,10,7), Lozova, Strășeni.

22 de puncte: Olga CHIRLIC (0,6,10,6), Criuleni, Corjova; Alina LUCHIȚA (0,7,10,5), Bardar, Ialoveni; Elena GUȚAN (0,10,10,2), Bălți; Romina POSLAVSCHII (0,8,10,4), Ciricău, Florești; Maia HARITONOV (0,4,10,8), Chișinău; Andreea TULBURE (0,8,10,4), Nisporeni.

21 de puncte (0,4,10,7): Victoria SAVA, Bardar, Ialoveni; Irina BAHTIN, Chișinău.

20 de puncte (0,2,10,8): Ionela BÎRDAN, Lozova, Strășeni; Ana DOMENTI, Râbnița.

19 puncte: Nicoleta SANDULESCU (0,2,10,7), Holercani, Dubăsari.

18 puncte: Gabriela ALBOT (0,8,10,0), Cobani, Glodeni.

17 puncte: Mihaela COJOCARU (0,4,10,3), Râbnița.

16 puncte: Emanuela ROBU (0,3,10,3), Râbnița.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 16 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Urmare din pag. 13

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

30 de puncte (10,10,10) au acumulat: Tamara ISTRATI, Adelina JARDAN, Alina ISTRATI, Lozova, Strășeni; Daniela MICLEUȘANU, Micleușeni, Strășeni; Andreea PANFILII, Elena PORUBIN, Alexandrina BATRÎNCEA, Alexandrina GÎLCĂ, Mădălina SÎRBU, Holercani, Dubăsari.

29 de puncte: Anastasia SÎRBU, Maria CÎRNAT, Ana BATRÎNCEA (9,10,10), Holercani, Dubăsari; Mihaela DODI (9,10,10), Susleni, Orhei; Ionela JARDAN (10,9,10), Lozova, Strășeni.

28 de puncte: Bianca SCURTUL (9,9,10), Chișinău.

27 de puncte: Maria GOTONOAGA (9,10,6), Ulmu, Ialoveni; Marinela SAJIN (9,9,9), Susleni, Orhei; Vanesa ADAMĂCHI (7,10,10), Holercani, Dubăsari; Nadina DĂNĂILĂ (10,9,8), Ionela BÎRDAN (7,10,10), Lozova, Strășeni.

26 de puncte: Maria JARDAN (7,9,10), Lozova, Strășeni; Ecaterina HERTĂ (9,9,8), Bardar, Ialoveni.

24 de puncte: Elena GUȚAN (7,8,9), Bălți; Luminița ANTON (9,9,6), Cobani, Glodeni.

21 de puncte: Alina CARAMAN (7,9,5), Chișinău.

19 puncte: Alina JUMIR (3,8,8), Ulmu, Ialoveni; Ecaterina POPUȘOI (10,8,1), Holercani, Dubăsari.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 19 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Rubrică susținută de Lidia CODREANCA,
doctor în filologie

PITAGORA SPUNEA CĂ TĂCEREA ESTE O MUZICĂ

Pythagoras (c.580-c.500 î.Hr.), filosof și matematician grec, s-a născut la Samos, în Asia Mică. A fost cel mai mic fiu al negustorului Mnesarchos. A fost primit de Androcles, care i-a încredințat administrarea casei sale. Diogenes relatează că Androcles l-a adoptat pe Pitagora, care de mic era înzestrat pentru orice știință. Mai întâi l-a dat să învețe la un chitarist, la un paidotrib și la un pictor. A studiat matematica, geometria și astronomia la Anaximandros din Milet. După care a întreprins lungi călătorii de studii în Iudeea, Persia, Fenicia, Egipt, Sparta și Creta.

Este fondatorul școlii *Hemicicul lui Pitagora*, unde se adunau cetățenii din Samos pentru a discuta treburile publice în vremea tiranului Polycrates. În 531 î.Hr. emigrează la Crotona, în Italia meridională. Acolo, numai după o singură confrință, a câștigat atenția a peste două mii de auditori. Fondează o comunitate religioasă și politică, datorită căreia cetatea Crotona, devenită „cetate ideală”, obține supremăția politică în regiune. Urmarind și scopuri politice, adeptii lui și-au atrăs invidia, iar filozoful a fost obligat să se exileze în Metapont, unde a murit.

Pitagora nu a lăsat nimic scris. Învățătura lui a fost transmisă prin tradiție de la discipolii săi. Despre el aflăm din scrierile lui Aristotel, Sextus Empiricus, Diogenes și alții. Pitagora avea un fizic frumos de atlet, era înalt de statură, deosebit de fermecător prin timbrul vocii sale. Avea un suflet curat, evita criminalii, oculea măcelariei și vânătoriei. El nu făcea rău animalelor și impunea același lucru și discipolilor săi. Avea un regim alimentar riguros. Întotdeauna avea o comportare demnă și înțeleaptă. Păstra mereu aceeași stare de spirit, nu-și evidentia nici bucuria, nici durerea, nici plăcuseala, nici plăcerea. Iși aprecia mult prietenii, spunând că prietenul este un alter ego. Pitagora îndruma: să nu distrugi o plantă comestibilă care are fructe; să nu ucizi sau să rănești vreun animal care nu este periculos; dacă cineva îți-a încredințat un tezaur (nu neapărat de bani, ci și de cuvinte), păstrează-l cu credință pentru cel care îl-a dat etc.

Pitagora este primul gânditor care a denumit știința *filozofie*, incluzând aici aspecte foarte diverse și atribuind un loc important matematicii. El a găsit legătura dintre număr și muzică, descrezind baza matematică a intervalelor muzicale. Fiind surprins de ritmicitatea loviturilor de ciocan pe nicovală ale unui fierar, a făcut să vibreze niște corzi de aceeași grosime, la fel de încordate, dar de lungimi diferite. Astfel a observat că sunetele depind de numărul de vibrații și, calculându-le, a stabilit că muzica este o relație numerică între aceste vibrații, măsurată după intervalul dintre ele. „Chiar și tăcerea este o muzică pe care urechea nu o poate percepe pentru că este continuă, nu are intervale”.

Rubrică susținută de Tatiana CRESTENCO,
jurist specializat în drepturile copilului

SECURITATE ASIGURATĂ

Fără să vreau, am fost martor la o bătaie între colegii mei. Acum sunt chemat de polițistul de sector să fac declaratii. Este obligatoriu să mă prezint? Subliniez, am 16 ani.

Andrei, Chișinău

Dragă Andrei, potrivit procedurii penale, martorul este obligat să se prezinte la citarea organului de urmărire penală, în cazul tău la inspectoratul de poliție, pentru a depune declarații. Martorii minori sunt audiați în condiții speciale, în prezența reprezentantului legal: părinți, tutori sau specialistul de la organul de tutelă și curatelă. În caz de neprezentare la citarea organului de urmărire penală poate fi dispusă aducerea forțată a martorului.

Nu vreau să mi se facă vaccinul, care spun ei că este obligatoriu. Chiar e obligatoriu?

Maria V., 13 ani, Cahul

Dragă Maria, există un Program național cu privire la vaccinarea obligatorie a populației, dar este și dreptul tău la sănătate. Vaccinurile obligatorii sunt împotriva: hepatitei virale B, tuberculozei, poliomielitei, infecției cu rotavirus, infecției Hib, infecției cu pneumococi, difteriei, tetanosului, tusei convulsive, DTP, rujeolei, oreionului, rubeolei. Vaccinarea cu diferite vaccinuri depinde de vârstă persoanei. La 15-16 ani vaccinul administrat este împotriva difteriei și tetanosului, rujeolei, oreionului și a rubeolei și este administrat separat cu diferite seringi și în diferite locuri anatomici.

D e ce nu ni se permite ca în timpul orelor, dar și în timpul pauzei să părăsim incita școlii și nici curtea școlii fără permisiunea profesorului de serviciu? Există vreun document care să confirme această interzicere?

Vasile G., 17 ani, Ștefan-Vodă

Potrivit Codului de etică al cadrului didactic, în relațiile cu elevii, copiii, cadrele de conducere, cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare, sunt responsabile de supravegherea permanentă a elevilor pe tot parcursul activităților în școală, precum și în cadrul celor organizate de instituția de învățământ în afara acesteia, în vederea asigurării depline a securității tuturor celor implicați în aceste acțiuni. Cadrele didactice poartă răspundere pentru integritatea elevilor, din acest considerent se interzice părăsirea nesupravegheată de către elevi a instituțiilor de învățământ.

Nota redacției: Dacă aveți întrebări ce țin de drepturile voastre, scrieți-ne pe adresa revistei NOI.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

*C*itesc primele versuri ale unui poem scris de Natalia Pociumban și inclus în antologia de poezii trasă pe hârtie de revista NOI odată la trei ani: „Am învățat să lupt... pentru că viața e o luptă/ Și nu lupt pentru a câștiga, ci lupt pentru a nu pierde.”

E bine scris, e bine gândit și e bine de ținut minte și de urmat de-a lungul anilor.

Și pentru că acest concurs e și el o luptă, haideți să nu pierdem, chiar dacă nu vom învinge.

ETAPA a III-a

1. Cine a fost primul președinte al Comitetului Național Olimpic din Republica Moldova? (5 puncte)

2. Cine a fost cel mai bun marcator al Campionatului European de Fotbal ediția 2016? (4 puncte)

3. Cine a apărat poarta naționalei Republicii Moldova în meciul de fotbal cu selecționata Greciei (noiembrie 2016)? (3 puncte)

Ați reținut? ...Chiar dacă nu vom învinge!

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Urmare din pag. 21

Dubăsari; Ana-Maria DARIU (5,10,8,10,1), Văsieni, Ialoveni.

33 de puncte: Livia CATAN (5,8,10,10), Susleni, Orhei.

32 de puncte: Mirela COVALI (5,9,8,10), Nisporeni.

30 de puncte: Mihaela NECULA (5,10,5,10), Vărzărești, Nisporeni; Alexandrina BATRINCEA (5,10,5,10), Holercani, Dubăsari.

27 de puncte: Renata DAMIAN (5,10,10,0,2), Bujor, Hâncești.

26 de puncte: Vladislav DRAGOMIR (5,10,9,2), Cetireni, Ungheni.

25 de puncte: Gabriela DAMIAN (5,10,10,0), Bujor, Hâncești; Ecaterina HERȚA (5,10,5,5), Baradar, Ialoveni.

24 de puncte: Maria CARAGIA, Loredana PROFIRE (5,7,7,5), Vărzărești, Nisporeni.

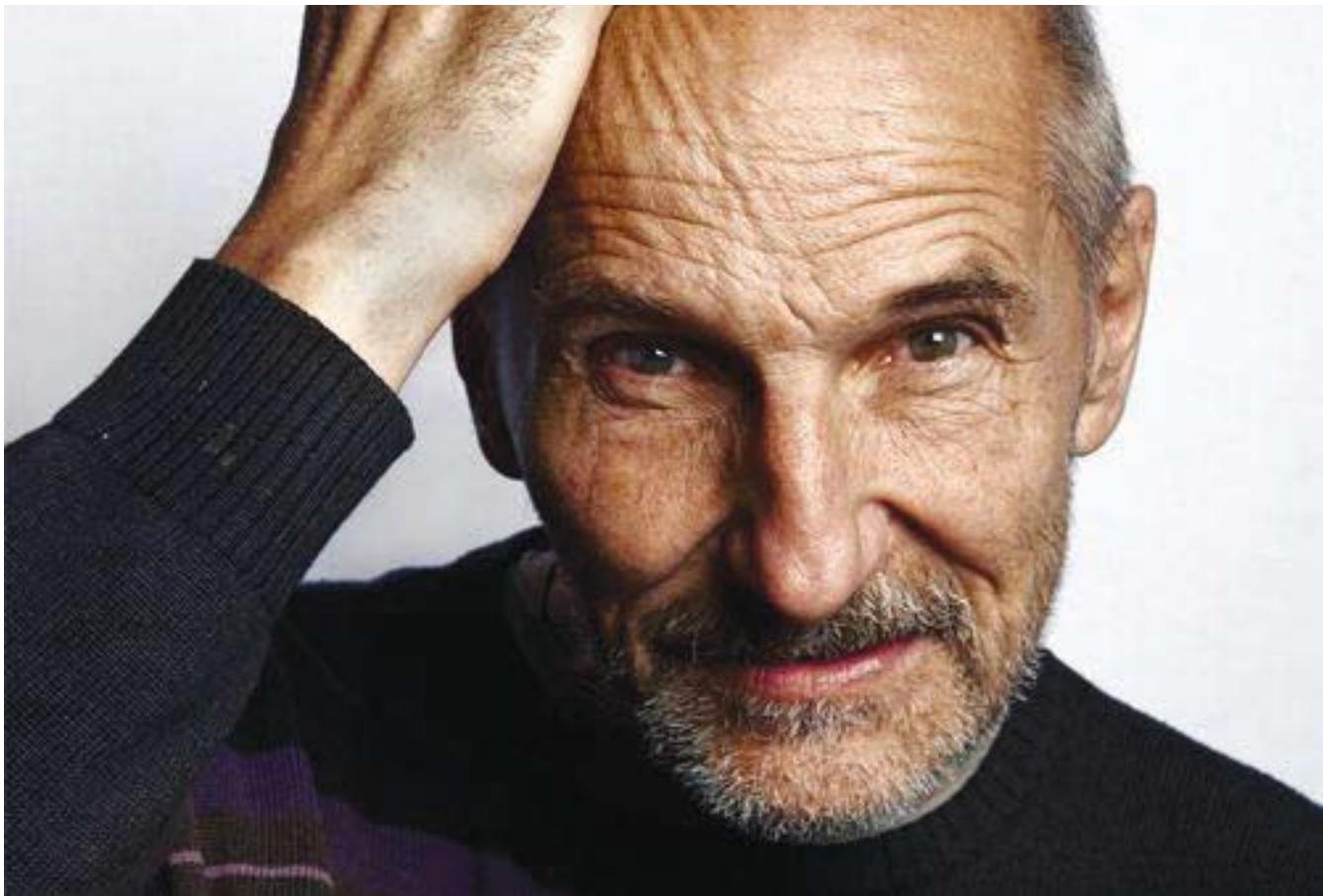
Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 24 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Dragi elevi! Vă amintim: răspunsurile trebuie să fie individuale, originale și complexe.

Atenționăm: răspunsurile colective și/sau identice nu vor fi punctate.

PIOTR MAMONOV

Precent ascultam un interviu cu câteva celebrități din Rusia. Întrebați fiind ce este creația, munca artistică, am reținut următoarele de la Piotr Mamonov: *Dar dacă motivul unei creații este să slujești oamenii, atunci acest lucru devine un mijloc de mântuire. Eu sunt actor, lucrez în teatru de mult și știu: de cum vei ieși încrezut, puternic, înfloritor, cu rolul la degetul mic – gata, va fi un spectacol prost. Iar dacă ieși cu sfială, nesigur, te uiți apoi pe video și te gândești: de unde a apărut aceasta?! Trebuie să-L lași pe Dumnezeu să lucreze. Cum? Să te smerești, să cedezi: Doamne, singur nu pot nimic, numai Tu mă poți ajuta să le fac. M-a marcat acest lucru și am decis să recamintesc, poate, cititorilor despre acest actor, muzician și chitarist rus, cu o rodnică activitate, cunoscut mai ales pentru rolurile din filmele *Taxi Blues*, *Ostrov* și *Tarul*.*

S-a născut pe 14 aprilie 1951, în Moscova. În 1983 intemeiază trupa rock *Sunetele Mu*. Din anul 1992 începe să joace pe scena Teatrului Dramatic C. S. Stanislavski din Moscova. Tot în această perioadă își începe activitatea actoricească și în filme, printre care: *Acul*, *Taxi blues*, *Ostrov* (2006, film care a luat sase premii *Vulturul de Aur*, inclusiv pentru cel mai bun rol), *Tarul* (2009). Piotr Mamonov este cunoscut și ca scriitor prin lucrările: *Poetii rockului rus*, *Pașarea Zu și Înflorituri*.

Fost component al unei trupe de rock, Mamonov s-a retras în ultimul timp din viața aglomerată a

orașului, preferând să-și caute liniștea sufletească într-o localitate mai izolată din Rusia. Schimbarea a survenit probabil și în urma rolului de excepție pe care l-a jucat în filmul *Ostrov*, cel al unui monah care se căiește pentru o crimă din trecut. *Ostrov* este o producție care a trezit atât interesul criticiilor, cât și al cinefililor, ajungând să fie difuzat chiar și în biserică, după terminarea Sfintei Liturghii, caz unic în Rusia! Filmul dă o replică pe măsură cinematografiei occidentale, conținând valori pe care Occidentul nu a Mizat prea mult în arta cinematografică. Acest personaj trăiește vina de a-și fi ucis căpitanul în război, încât trăiește o viață plină de remușcări, rugându-se neîncetat cu rugăciunea inimii. Față de ceilalți frați din mănăstire, Anatoli pare un exaltat, un nebun, trezind critici mai ales din partea călugărului Iov, care îl acuză de nesupunere, lipsă de igienă, ceciori și taifasuri cu mirenii etc. De-abia pe final, părintele Iov îl va cunoaște cu adevărat pe Anatoli. Finalul filmului, aparent disforic prin moartea protagonistului, este unul fericit, deoarece Anatoli a avut șansa de a afla că cel pe care îl împușcase supraviețuise în mod miraculos. *Ostrovul* este un film care într-adevăr poate schimba viziunea despre lume cu care este în general obișnuit omul zilelor noastre.

Ana CEAPĂ

LIN DAN

De fiecare dată când merg la odihnă, la un picnic cu prietenii, trebuie să verific dacă am lăsat mingea și echipamentul pentru badminton. Nu sunt o profesionistă în a ține rachetele și a bate fluturașul, dar pentru că toți acolo suntem necalificați, mă descurc de minune. Chiar dacă fiile lipsește, îl improvizăm și dăm startul unui joc care mă ține cu sufletul la gură, lucru pe care pot să-l declar cu certitudine, că îl fac și când mă clătăr virtual vreunui jucător, favorit, în timpul meciurilor de badminton. La prima vedere pare a fi un sport mai puțin difuzat, dar nu uitat de tot de cei care îl preferă. Nu este ușor nici de Dan Lin, unul dintre cei mai buni jucători de badminton din toate timpurile.

S-a născut pe 14 octombrie 1983 în Longyan, Fujian, China. De mic copil a fost încurajat de către ambii părinți să cânte la pian. Însă la vîrstă de cinci ani lucrurile au luat o întorsătură și Lin Dan a început să joace badminton, părinții dându-și astfel seama că, de fapt, fiului lor îi este sortit să devină sportiv. Cei 12 ani ai săi îi aduc o victorie personală, câștigând Campionatul Național de Badminton, fiind prima în proaspăta lui carieră. Or, adevărata placere a profesionalismului Lin a simțit-o prin 2001-2003, când acesta a început să participe la campionatele care până la acea vreme îi erau străine, câștigând pentru început câteva dintre ele, cum ar fi Campionatul de Badminton din Asia și cel din

Coreea. Pe lângă multele victorii pe care a început să le adune și avut anii la rând și înfrângeri, lucru care nu l-a dezamăgit și pe care nu l-a dezmintit niciodată. De fiecare dată a recunoscut orice cădere, ridicările fiindu-i astfel mai plăcute.

Din 2006 sportivul revine în fruntea clasamentelor și înscrie victorie după victorie. Înregistrează, dar nu întâmplător, un record uimitor, câștigând o serie de titluri importante, nouă la rând, două medalii de aur la JO de la Beijing și la JO de la Londra și două medalii de aur consecutive la Jocurile Asiatice. Marele jucător s-a dovedit a fi și un bun păstrător de titluri, deoarece deține cinci titluri de campion mondial, dintre care trei le-a obținut trei ani la rând. De atunci la toate televiziunile, pe toate afișele și ziarele se spune că Lin Dan a fost poreclit *Super Dan* sau *Regele badmintonului*.

JO de la Rio nu-i aduce bucuria mult aşteptată, deoarece este învins, dar nu și uitat de toată lumea. Lin Dan declară frumos și demn de un sportiv care a ținut piept la toate până acum: *Vreau să inspir copiii din toată lumea și să transform badmintonul într-un sport major la nivel mondial*.

Nu știu ce vei face tu, dragă cititorule, dar eu aştept cu nerăbdare această realizare și să Lin Dan îi susținerea mea!

Olesea CURMEI

„ÎMBLÂNZIREA” LUMINII

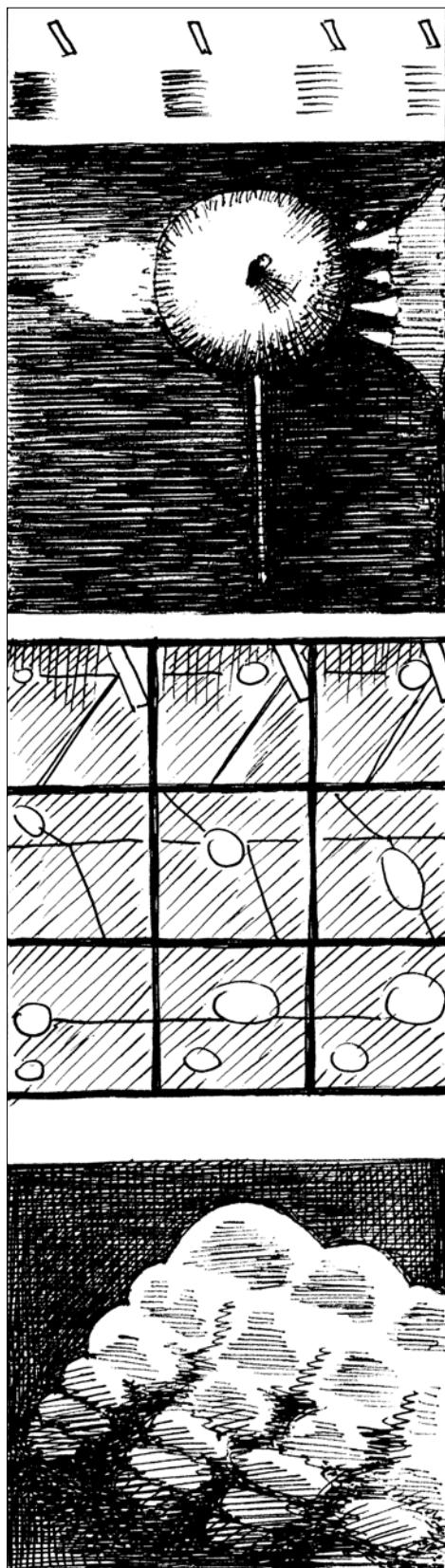
Pe vremuri se credea că lumina are viteza infinită. Mai târziu Galilei, care avea dubii la acest capitol, chiar puse la cale un experiment pentru a determina viteza luminii. Aceasta le-a reușit savanților mai târziu, în a doua jumătate a sec. XVII. Fără rezerve, este accepțată viteza de 300 000 km/secundă în vid (exact – ceva mai puțin). Ceva mai mult de o secundă i-ar fi necesar unei raze să ajungă la Lună! Dar cât ar fi străbătut dacă ne-am aminti de versul marelui Eminescu din poezia *La steaua*: „Că mii de ani i-au trebuit/ luminii să ne-ajungă?”

E mult o secundă sau puțin? Pe Pământ nu avem repere pentru a evalua distanța parcursă de lumină. Poate, să amintim că lumina în acest interval ar înconjura globul la ecuator (de s-ar deplasa pe cerc) de 7,5 ori.

Cercetătorii au întreprins eforturi sporite pentru a înregistra schimbări foarte rapide în scopul dezvăluirii mecanismelor diferitelor procese, fenomene. De la origini până recent tehnica fotografică a realizat un salt colosal la viteza de înregistrare: de la zeci de minute pentru a înregistra un peisaj, un obiect nemîscat, până la 6-10 poze pe secundă. Dar în scopuri tehnice și științifice este nevoie de viteze mult mai mari. Să amintim, de exemplu, funcționarea unui motor cu ardere internă, în care în fiecare secundă au loc și 10, dar și 150 de microexplozii ale amestecului de combustie. Cu tehnica foto- și videoobișnuită nu ar fi posibilă o fixare a fiecărei etape a proceselor de ardere, ce este foarte important pentru optimizarea acestor motoare. Sau să urmărim în detaliu interacțiunea undei de soc cu fuzelajul avionului supersonic în momentul depășirii vitezei sunetului. Pentru astfel de situații au fost construite apărate fotografice rapide. Una dintre cele mai cunoscute fotografii, realizate de profesorul Harold Edgerton de la Institutul Tehnologic din Massachusetts (SUA), reprezintă un glonț careiese dintr-un măr imediat după ce l-a străpuns. Impresionantă, cu o detaliere perfectă. Mult timp aceasta a fost un etalon al utilizării tehnicii rapide de înregistrare. Între timp au apărut noi tehnologii, lumea mai că a uitat de aplicarea peliculei fotografice, a apăratelor voluminoase, a proceselor îndelungate de realizare a imaginilor. În prim-plan s-au aliniat tehnologiile digitale, asistate de mini- și microcomputere de o înaltă performanță. Chiar și telefoanele mobile moderne dispun de caracteristici de invadat pentru fotografiere și filmare. Dar nu și în cazul fenomenelor foarte rapide pentru care se cere tehnică dedicată, cu aplicarea computerelor ultrarapide și a sensorilor foarte sensibili. Iată aici din plin este pus în evidență geniul uman!

De la începutul mileniului trei au tot fost anunțate apărate cu viteze mari de fotografiere – un milion de imagini pe secundă, zece milioane, un miliard. Parcă mai ieri se zvonea deja de un trilion (o mie de miliarde), iar în 2014 un grup de cercetători japonezi a anunțat construirea unei camere foto, care poate înregistra 4,4 trilioane de imagini într-o singură secundă! Desigur, tehnologia fotografierii este una mai specială, cu implicarea laserelor și cu o stocare și procesare a informației conform unor programe dedicate. Posibilitățile acesteia sunt inimaginabile. Dar și una mai puțin rapidă, de „doar” 1 trilion de imagini pe secundă, realizată de un grup de cercetători de la faimosul Institut Tehnologic din Massachusetts (MIT), condus de profesorul Ramesh Raskar, a permis să fie înregistrată deplasarea unui flux de lumină printr-o butelie de plastic, plină cu apă (aici viteza luminii este ceva mai mică decât în vid). Un impuls ultrascurt de lumină, de doar 1 mm lungime, a fost îndreptat spre sticlă cu apă și fotografiat în timp ce se mișcă – de parcă ai fotografia o piatră aruncată! O singură poză prezintă o avansare a fluxului luminos cu doar 27 cm! Recent savanții italieni din Milano au reușit să fotografieze reacția chimică a interacțiunii luminii cu receptorii ochiului – una din cele mai rapide, cunoscute în natură, pe care se bazează vederea. Iar o echipă de savanți din Elveția au înregistrat „portretul” luminii, în care se văd atât proprietățile ei de undă, cât și de particule! Omul tot mai mult „îmblânzește” lumina!

Iurie SCUTARU, doctor în științe

Violeta ZABULICĂ

Rubrică susținută de Valerie VOLONTIR

LA CUMPĂNA VREMURILOR

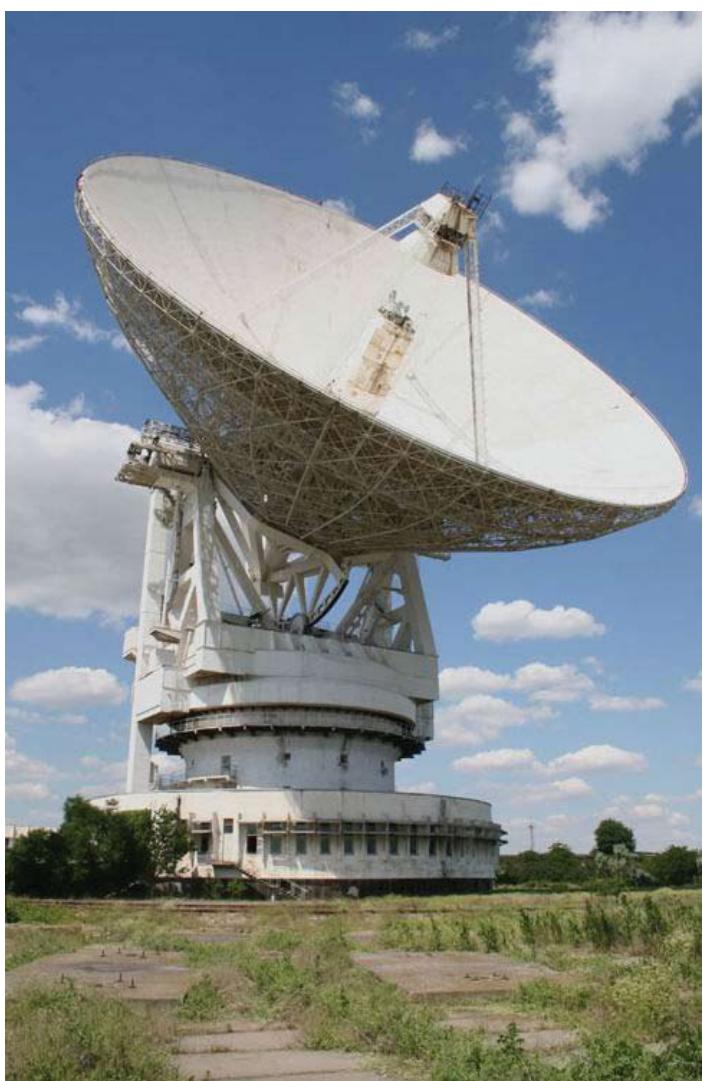

ACASĂ

PRIMUL RADIOMESAJ COSMIC AL COPIILOR

*A*cum 15 ani, în cadrul proiectului „Salut, Galaxie”, a fost transmis în cosmos primul radiomesaj interstelar al copiilor de pe planeta Pământ, adresat civilizațiilor extraterestre.

Oricare dintre noi, de la copii la adulți, este fascinat de frumusețea și splendoarea cerului nocturn cu mireade de stele. Când aflăm, la școală, că acestea nu sunt altceva decât niște „sori”, la fel ca Soarele nostru, în jurul cărora se rotesc planete care

Radiotelescopul RT-70 din Eupatoria, Crimeea

pot fi asemănătoare cu Pământul nostru, ne punem întrebarea: există oare pe acele planete ființe inteligente? și dacă dorim să aflăm răspunsul, de ce să nu le trimitem extratereștrilor un mesaj?

În întreaga istorie a civilizației noastre terestre, au fost elaborate și realizate până în prezent patru proiecte de transmisie a unor radiomesaje interstelare.

Primul radiomesaj, cunoscut ca *mesajul lui F. Drake* (SUA) sau *mesajul Arecibo*, a fost transmis la 16 noiembrie 1974 cu ajutorul celui mai mare radiotelescop din lume, Arecibo, având diametrul antenei de 305 m, situat în Puerto Rico. Mesajul cu durată de 3 minute, adresat civilizațiilor extraterestre din galaxia noastră, Calea Lactee, a fost trimis spre roiul stelar globular M13 din constelația Hercules. Acesta conține cifrele sub formă codificată, numerele atomice ale unor elemente chimice, schema moleculei de ADN (acid dezoxiribonucleic) și numărul atomilor din ea, imaginea stilizată a unui om și numărul populației de pe Pământ, structura schematică a sistemului nostru solar și schema radiotelescopului care a transmis mesajul.

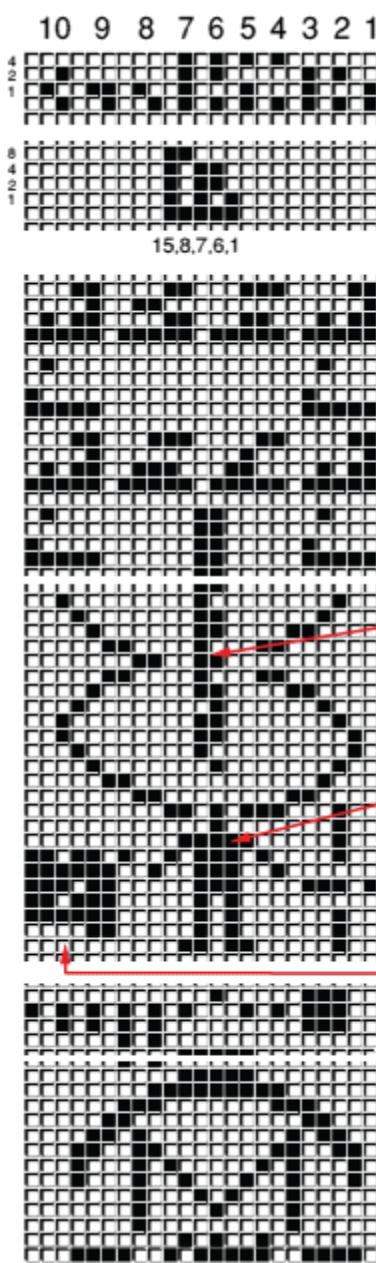
În 1999 (24 mai, 30 iunie, 1 iulie) a fost trimis al doilea mesaj interstelar, denumit *Apelul Cosmic 1* (*Cosmic Call 1*), alcătuit de asemenea în SUA. Mesajul, având durată totală de 960 de minute a fost transmis către patru stele asemănătoare cu Soarele cu ajutorul unui radiotelescop cu diametrul antenei de 70 m de la Centrul Național de Control și Testare a Sistemelor Spațiale al Ucrainei (în trecut – Centrul de Comunicare Spațială al URSS) din Eupatoria (Crimeea). Acest mesaj conține date din astronomie, biologie, geografie, cosmologie, caracteristicile blocului de radioemisie și ale antenei radiotelescopului care l-a transmis, precum și invitația adresată extratereștrilor de a trimite pămânenilor un mesaj de răspuns.

Cel de al treilea mesaj, denumit *Mesajul copiilor* (*Teen-Age Message*), a fost transmis la sfârșitul lunii august – începutul lunii septembrie 2001 (29 august, 3 și 4 septembrie) cu ajutorul același radar planetar de la Eupatoria. Mesajul cu durată totală de 366 de minute a fost orientat către șase stele alese de copii, foarte asemănătoare cu Soarele nostru. Aceste stele se află în constelațiile Ursă Mare, Gemenii, Hidra, Fecioara, Delfinul și Dragnul, la distanțe cuprinse între 46 și 68 de ani-lumină de noi. Pentru comparație, distanța până la cea mai apropiată stea, Proxima, din constelația Centaurul, este de circa patru ani-lumină.

Mesajul conține o scurtă formulă de salut în limbile rusă și engleză, un mic dicționar de noțiuni în imagini care, în opinia copiilor, sunt cele mai importante pentru ei, dar și pentru civilizația terestră în ansamblu, șapte fragmente din creații muzicale, precum și emblema mesajului cu descrierea fragmentelor. Pentru a transmite extratereștrilor și

NOI – REVISTA COPILĂRIEI ȘI ADOLESCENȚEI TALE

Mesajul Arecibo 1974

sursa: <https://luis40pr.wordpress.com/the-chilbolton-arecibo-message-formation/>

emoțiile umane, în cosmos au fost trimise pentru prima dată și imprimări de muzică dintr-un concert, de la cântece la *Simfonia a 9-a* de Beethoven.

Al patrulea mesaj, *Apelul cosmic 2 (Cosmic Call 2)*, cu durată totală de 900 de minute, a fost transmis la 6 iulie 2003 cu radarul de la Eupatoria, către cinci stele de tipul Soarelui. Aceasta este primul radiomesaj internațional. El include fragmente din cele trei mesaje anterioare.

Deocamdată, răspunsul la toate aceste mesaje întârzie...

**Ştefan D. TIRON,
cercetător științific, AŞM**

Dragă prietene,

Te-ai bucurat din plin de sărbătorile de iarnă alături de cei dragi. Sigur, îți-ai adus și niscai bani în punguța ta. Dacă încă nu te-ai abonat la revista NOI, rezervă 165 de lei pentru a face un abonament pentru următoarele 11 luni ale anului 2017.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista NOI. Îndeamnă-i să se aboneze!

Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista NOI.

Abonându-te la NOI, te asiguri cu un adevărat ghid pe tărâmul creației și al autorealizării. Poți miza pe echipa redacțională, pe specialiști asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Colaborarea noastră este una deschisă – în paginile revistei puteți găsi: literatură și spiritualita-

te, ecologie și investigații tehnice, profesii și probleme psihologice, teatru, muzică și cinema, sport și curiozități... NOI este revista care poate vorbi simplu despre lucruri complicate. Citește număr cu număr și viața ta va deveni mai frumoasă și mai interesantă.

Revista NOI apare lunar, inclusiv în vacanța mare, fără numere comasate.

Prețul unui abonament pentru 11 luni este de 165 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista NOI poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

O MINTE SĂNĂTOASĂ ÎNTR-UN CORP SĂNĂTOS

Damian SANDU, cl. a XI-a, Liceul Teoretic M. Eminescu, Fălești. Locul III la campionatul din Ungaria *Hungarian kickboxing world cup* Budapesta 2016; premiul I la campionatul Republicii Moldova k-1 Amator wak-1F 2016; premiul I și deținătorul cupei, multiplu campion al Republicii Moldova la kickboxing.

Când ai simțit pasiunea pentru kickboxing și că este o parte importantă din viața ta?

— De mic îmi place sportul, îndeosebi luptele. De kickboxing am aflat în 2013 de la prietenii mei care deja îl practicau. Mi s-a părut interesant și am început să-l practic. După primul antrenament am observat că-mi place tot mai tare și îl aşteptam cu nerăbdare pe următorul.

— Cum au loc antrenamentele, cât timp îți iau dintr-o săptămână?

— Am pe săptămână trei antrenamente, unul durează 3-4 ore, iar înainte de competiții numărul lor se dublează. Mă antrenez sub egida antrenorilor Roman Butnaru, Altair Apostol și Dumitru Butnaru, care mă ajută să obțin rezultate frumoase.

— Ai emoții mari la competiții?

— Înainte de luptă simt o tensiune, dar care dispără după prima lovitură.

— Ce altceva îți place să faci?

— Sunt pasionat de dansul popular, de muzică, deoarece am absolvit și o școală de muzică și de Street Workout.

— În Republica Moldova există potențial ca să exceleză în acest domeniu? Viitorul tău e legat nemijlocit de pasiunea dată?

— Există, pentru că în Republica Moldova sunt federații de kickboxing puternice, care te pot promova. Deocamdată nu am planuri mari ca sportiv, dar după terminarea studiilor totul se poate schimba.

— Cum reușești să le îmbini pe toate?

— Îmi organizez minuțios timpul. Mi-e drag modul de viață calculat.

— Ce sfat le-ai dă tinerilor de vîrstă ta, dar și celor mai mici?

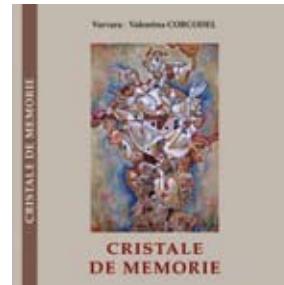
— Pe liceeni, dar și pe cei mai mici i-aș îndemna să practice sportul, indiferent în ce domeniu și să nu-și irosească niciodată timpul liber, pentru că: *într-un corp sănătos e și o minte sănătoasă*.

Pentru NOI – Ana CEAPĂ

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

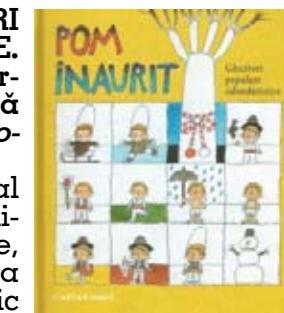
CRISTALE DE MEMORIE.
Varvara-Valentina Corcodel.
Chișinău: *Cuvântul-ABC*, 2016,
312 p. Copertă de Ruxandra
Guțu.

Mărturisiri despre Golgota siberiană, timp imortalizat în fotografii, croniци ale basarabenilor care au fost supuși represiunilor și deportați, scriitori de dor și suferință rupând tăcerea și nu știu câtă oară, redând zbuciumul și calvarul anilor 1940-1958. „În viață mea nu am avut nici o victorie, dar nici nu am fost învins niciodată – acesta ar fi imnul nerostit al unei generații, i-aș zice Generația Sacrificată. Sau Generația Sacrificaților. Este generația bunicilor și părinților noștri, cei cu destine la răscruci de istorie, de vremi, de lumi, de civilizație” (Acad. N. Dabija). „Se spune că în cristale încremenește tăcerea, că ecurile sunt sonore ca și cristalul. Acestea fac să se întrevadă tăcerea celor deportați și celor persecuatați de regimul stalinist, truda răbdării și iertării, dar totodată și ecurile vieții lor chinuite, ale sinuozităților destinelor românilor basarabeni – o varietate de cuart, adică *curaj și demnitate*” (V.-V. Corcodel).

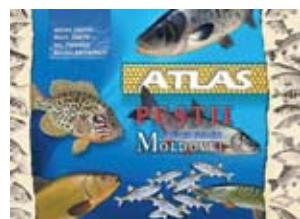
POM ÎNAURIT. GHICITORI POPULARE CALENDARISTICE.
Ediția a II-a. Selectie de Sergiu Moraru, ilustrații de Lică Sainciuc, Chișinău: *Cartier cobobelc*, 2016, 32 p.

Descoperă pomul înăjurit al lunilor anului împânzit de ghicitori fel de fel, dragă cititorule, de la mai călduț la frig, de la culoare la ninsoare, de la mic la mare și tot așa, jucându-ne cu ghicitorile generației întregi. E momentul potrivit, la gura sobei, să vă dați cu părere după gerul prins la săniuș, dezghețând obrajii și degetele, ce e albă, rece și pufoasă, pentru câmp e haină groasă sau cine vine de la munte cu steluțe albe-n frunte?... Succes la dezlegat misterul!

ATLAS. PEȘTII APELOR MOLDOVEI. Adrian Usatii, Marin Usatii, Ion Toderaș, Nicolae Șaptefrați. Chișinău, 2015, 192 p.

Rezultatele cercetărilor științifice complexe efectuate de către Institutul de Zoologie pe parcursul ultimelor decenii asupra biodiversității ihtiofaunei din Republica Moldova le găsiți aici. Veți descoperi principalele specii de pești autohtonii și invazivi care populează ecosistemele acvatice naturale de la noi și o serie de curiozități din viața acestora în arealul lor de răspândire: aspectul exterior, răspândirea (marcaj pe harta hidrografică), habitatul, particularitățile biologice și ecologice, reproducerea, frecvența și starea de conservare. Atlasul este dedicat atât specialiștilor în domeniu, cât și publicului larg.

GAZUL UCIGAŞ

Odată cu începutul sezonului de încălzire, anual au loc zeci de cazuri de intoxicație cu monoxid de carbon. Pentru a ne asigura un confort în casă pe timp de iarnă, apelăm la orice mijloace, numai să ne fie cald și bine. Economie, defecte, improvizate – le exploatăm fără să ne gândim cătuși de puțin la urmările dramatice la care suntem supuși.

Monoxidul de carbon este un gaz incolor, fără miros, greu de detectat, care se acumulează în spații închise, cum ar fi casele și mașinile. Odată inhalat, acesta pătrunde în sânge prin respirație, împiedicând transportul oxigenului spre creier. Totodată, monoxidul de carbon mai are și un efect toxic direct, în special asupra celulei nervoase.

Tabloul clinic al intoxicației cu monoxid de carbon constă în respirația dificilă, dureri de cap, amețeli, vedere slăbită, oboselă, grețuri. În unele cazuri se pot înregistra pierderea memoriei sau tulburări severe ale bătăilor inimii, ritmul cardiac crescând considerabil, până la 150-160 de bătăi pe minut. O acumulare mare de monoxid poate fi mortală.

Nu există un remediu casnic pentru acest tip de intoxicație. Există doar măsuri de profilaxie împotriva ei.

Având în vedere că principalele surse de monoxid de carbon sunt sobele, șeminee și alte dispozitive de încălzire defecte sau improvizate, gazele de mașină sau cele emise de aparatura casnică, acestea trebuie

supuse anual testării. Începând cu aragazul, de fiecare dată când îl folosim, este esențial să fim atenți la flacără. Flacără trebuie să fie albastră. Dacă este portocalie, iar aerul din încăpere se simte mai condensat, există pericolul de intoxicație cu monoxid de carbon.

Cuptoarele din bucătărie, în special cele cu gaz, nu se folosesc la încălzirea locuinței; usile mici ale sobelor sau ale cazanelor nu se închid înainte ca focul să fie stins complet; nu se recomandă folosirea grătarului în spații închise; nu se recomandă prezența lângă o persoană care fumează, într-o cameră prost ventilată.

Și totuși, ar fi bine ca fiecare să știe cum să se salveze pe sine și cum să acorde primul ajutor altor victime într-o astfel de situație periculoasă. Cele mai multe cazuri de intoxicație cu monoxid de carbon au loc noaptea, când aerisirea nu este posibilă. Dacă te-ai trezit din somn cu simptome de intoxicație, primul lucru pe care trebuie să-l faci este să te așezi cât mai repede la pământ și să te târâști până la ieșire. Concentrația de gaz toxic în organism scade dramatic de-a lungul unei ore după părăsirea mediului contaminat.

Solicita ajutor dacă au mai rămas persoane îndurci și mergeți imediat la spital.

PREFERATELE CLEOPATREI

Eram prin clasa a patra când, într-o iarnă, am mers cu semănătul prin mahala. La una din case, stăpâna, printre nuci și bomboane, mi-a strecurat în buzunar ceva necunoscut de mine până atunci. Erau două fructe nu prea mari, și ceea ce mi-a tras cel mai mult atenția a fost aspectul lor zbârcit. Întoarsă acasă, le-am pus pe masă, dar curiozitatea m-a îndemnat totuși să gust unul. Era atât de dulce și aromat, încât l-am mâncat îndată și pe celălalt. Astăzi, de fiecare dată când cumpăr smochine, îmi amintesc de ziua în care am cunoscut aceste fructe extraordinare.

Sunt printre primele fructe pe care le-a consumat omul, atât pentru faptul că sunt hrănițoare, cât și pentru proprietățile lor curative. Se știe că smochinele erau fructele preferate ale Cleopatrei. Le recunoști ușor – sunt pline de semințioare crocante, au o aromă și un gust unic, pe care nu-l poți confunda cu cel al altor fructe. Surse excelente de energie și de revigorare pentru întregul organism, se consumă atât proaspete, cât și uscate, cele din urmă fiind întotdeauna disponibile.

Smochinele au o compozиție chimică destul de bogată. Este vorba de proteine, glucide, celuloză, vitamine și minerale esențiale: fier, calciu, magneziu. Mineralele din compozиția smochinelor ajută la întărirea oaselor, a danturii, la îmbunătățirea vederii și la protejarea pielii. Prin conținutul sporit de calciu și fosfor, de două ori mai mult decât laptele, consumul de smochine poate preveni osteoporoză, fiind recomandat copiilor aflați în perioada de creștere.

Doza de potasiu (element de bază pentru sănătatea inimii) depășește 400 mg în fructele smochinului. Totodată, acestea sunt surse foarte bune de magneziu, un mineral indispensabil sistemului nervos, dar și de fier, necesar pentru formarea globulelor roșii și pentru transportul oxigenului în țesuturi. Datorită enzimelor și fibrelor alimentare, smochinele sunt de mare ajutor pentru digestie. Consumul a trei smochine furnizează cinci grame de fibre și ajută astfel la funcționarea sănătoasă a intestinului.

Cât despre mine, în fiecare seară, cu câteva ore înainte de somn mănânc câteva smochine. Triptofanul, prezent în ele, induce un somn liniștit și ajută la înlăturarea insomniei. În același timp, îmi asigur și o imunitate bună. În timpul epidemiei de gripă, dacă sunt consumate cu lapte și miere, smochinele acționează eficient împotriva inflamațiilor gurii și a gâtului.

Smochinele se întrebucințează ca atare (crude sau uscate), sub formă de infuzie sau pastă. Sunt utile și ca ingrediente în preparate culinare – prăjituri, jeleni, gemuri, dar se mai servesc și alături de carne.

ABANDON

Subsuorile sunt sediul optimismului, în opoziție cu pessimismul. Motivul: un tic gestural foarte curent, care constă în plasarea mâinii sub umăr – mâna dreaptă sub umărul stâng, mâna stângă sub umărul drept. Mâinile ascunse la subsuori trădează întotdeauna frica de a fi părăsit, atât în cazul optimistului, cât și în cel al pessimistului.

Există o variantă a încrucișării brațelor, în care palmele protejează părțile laterale ale corpului. Este o atitudine care confirmă incapacitatea de a iubi a persoanei în cauză. Este un gest care îl trădează pe abandonic. Protejarea cu palmele a părților laterale ale corpului sugerează că persoana care face acest gest nu are convingerea că este iubită la rândul ei.

AMENINȚĂTOR

Fii atenți! Iată un avertisment care nu poate să renunțe la arătătorul amenințător. Acesta este arătat din profil, ca să-și păstreze toată credibilitatea de arătător plin de furie. El subliniază, subtitrează, semnifică și dă greutate cuvintelor pe care le însoțește, atunci când nu le precedă. Acest arătător mai este numit și „al lui Lagardere”, „cel care pune în gardă”, moștenitorul unei săbii uitate, al cărei tăiș era prezentat în același mod. Arătătorul drept sau arătătorul stâng? Amenințarea cu arătătorul stâng este, evident, mai maternă decât amenințarea cu cel drept, mai autoritară.

AMBIȚIOS

Combinarea măinilor încrucișate și încleștate este tipică persoanelor ambițioase. Combinarea dintre degetele încrucișate și mâinile încleștate duce la patru profiluri speciale, care sunt ușor de repetat în contextul unei conversații sau a unui interviu.

Trecerea degetelor încrucișate la postura măinilor încleștate este o secvență gesturală clasică a cărei apariție este iminentă de îndată ce un individ se simte examinat ori se află într-o situație de excepție. Ambițiosul are un temperament hotărât și perseverent. Posedă o bună capacitate de finalizare, dacă urmează o vocație sau o meserie care corespunde competențelor sau talentelor sale înăscute.

AGRESIV

Iși pune degetul arătător la gură, ca și cum și-ar da, în sinea sa, ordinul de a tăcea. Degetul arătător drept indică o nevoie nevrotică de afirmare într-o discuție în

contradictoriu. Este un deget agresiv al protagonistului, care își refulează agresivitatea pecetluindu-și buzele. Să nu vă lăsați niciodată înșelat de calitatea zâmbetelor sale. De fapt, ati pierdut deja, doar că nu știți.

Joseph MESSINGER

Dicționar ilustrat al gesturilor,
Editura Litera

VALORI UMANE

Principiile de viață și valorile noastre ne reprezintă cel mai bine. Ele pot fi bune sau rele, în funcție de situație. E suficient să observăm bunele intenții ale unei persoane și vom înțelege că în cale ne-a ieșit un om bun. Descoperim însă că cel de lângă noi umblă cu fofărlica și nu-i mai dăm crezare niciodată. Omul este o ființă mult prea complexă și are nevoie să se ghidizeze de fiecare verigă care însumează umanitatea.

Însușirea de a fi *integră, corectă, cinstită* se află în topul celor mai importante valori umane. Doar respectând acest principiu vital putem trăi armonios, având încredere unii în alții. *Respectul*, una dintre cele mai des menționate valori, stă la baza relațiilor interumane, fie că e vorba de respectul de sine sau despre stima față de alții.

Jubirea – valoare fundamentală umană – o căutăm și o dăruim. Sacrificile în acest sens își cu rolul lor imens. Falsa impresie că trăiești o simță când jubarea nu are sălaș în inimă ta. Înțelepciunea nu e o trufie, ci o mare valoare. Vine odată cu experiența și trecerea anilor. O poti culege și cultiva de timpuriu, de la bunici și părinți, de la dascălii исусиți. La fel e și cu *bunătatea, generozitatea, compasiunea*. Nimic nu cade pară mălcăiață. Totul se învăță, se dobândește cu multă sărgință, dăruire și dragoste de viață. Astfel ajungi să te bucuri de *încrederea* în tine și în cei din jurul tău. Legi frumos, cu grijă relații sincere de prietenie și te simți bogat cu adevărat.

Sistemul personal de valori în care crezi trebuie să coincidă cu cele conform căror trăiești. Altfel apare un conflict de valori, care duce la frustrare, neîmplinire și, într-un final, la dezechilibru. Dă-ti silință și trăiește în concordanță cu ele. Dar, mai întâi, fă-ti o imagine de ansamblu și gândește-te care e lista ta de posibile valori...

P. S. Lista de valori nu e o spețietoare.

ABARTH – LEGENDĂ LA PĂTRAT

Dacă o vezi eventual pe stradă, neapărat o vei urmări, îndemnat de sunetul răsunător al motorului. De parcă ar da de în-

țeles celorlalți: „Nu vă uitați că sunt mică – o să vă arăt cine e cel mai tare în parcare!”. „Bijuteria” din Piemonte, Italia, are

o istorie colorată și plină de substanță. La fel ca și biografia „părintelui” ei, legendarului Karl Abarth. Acesta, născut în 1908, în zodia Scorpionului, în Austria, a fost pasionat din copilărie de tehnologia automobilistică.

nică. Avea 17 ani când a plecat în Italia, la Milano, pentru a proiecta șasiuri de motociclete și biciclete. În scurt timp, întâmplător, devine pilot de curse moto-, și nu unul de rând, ci campion înnăscut. În șaua unei motociclete el întrece trenul rapid pe ruta Ostend (Belgia) – Viena (Austria), de 1370 km. Iar la volanul automobilelor sportive a devenit de șase ori campion al Europei! Cu siguranță, genele îi erau de campion, fiind o legendă vie.

După retragerea din competiții, în 1949 a fondat compania Abarth&C, care producea tobe de eșapament, arcuri, cutii de viteze și alte componente pentru automobile. Apoi, într-un parteneriat

cu cei de la FIAT din Torino, pe baza unor componente ale modelului popular Fiat 500, construiește Abarth 595 și în câțiva ani produce peste 100 000 de exemplare. Filozofia companiei „mici, agresive, sportive, performante, accesibile” s-a manifestat din plin în toate modelele lansate, până în 1971, când Karl Abarth s-a retras de la conducere. Firma, cu tot cu uzină, a fost achiziționată de FIAT, iar la noua divizionă automobile sportive s-au produs până în 1983. În 2006 FIAT a decis să reia producerea automobilelor cu sigla cu scorpion. Deja în 2007 este lansat Abarth Grande Punto, urmat în 2008 de Abarth 500. Revivenirea legendei i-a bucurat pe amatorii de senzații tari din întreaga lume.

În 2016 a fost prezentat Abarth 124 Spider, cu motor de 1,4 l și 173 c.p., i-a 100 km/oră în 6,8 secunde, oprindu-se la 230 km/oră. Modificația Abarth 124 Spider R-GT e și mai iute grație motorului de 300 c.p. Designul expresiv și elegant și fiabilitatea recunoscută, cu certitu-

dine, sporesc numărul celor ce-și doresc un automobil cu caracter. Deja pot fi contemplate și conceptele pentru anii 2018-2019. Legenda brandului Abarth continuă să dăinuie.

Iurie SCUTARU

FEBRUARIE

65 de ani de la nașterea lui Ion DASCĂL, dirijor, muzician, acordeonist și pedagog (2 febr. 1952).

85 de ani de la nașterea Mișorei AVRAM, lingvistă română, profesor universitar, doctor în filologie (4 febr. 1932 – 11 iul. 2004).

70 de ani de la nașterea lui Simion HĂMURARU, pictor, grafician și profesor (7 febr. 1947).

360 de ani de la nașterea lui Bernard Le BOUVIER DE FONTENELLE, scriitor francez, istoric al matematicii și filosofiei, precursor al encyclopédistilor (11 febr. 1657 – 9 ian. 1757).

460 de ani de la nașterea lui Alfonso FONTANELLI, compozitor, scriitor, diplomat al Renașterii italiene (15 febr. 1557 – 11 febr. 1622).

100 de ani de la nașterea Ioanei RADU, cântăreață română de muzică populară și românje (17 febr. 1917 – 18 sept. 1990).

70 de ani de la nașterea lui Valeriu RUDIC, savant, specialist în domeniul microbiologiei, biotehnologiei, biomedicinii, doctor habilitat în biologie, profesor universitar, inventator, membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova (18 febr. 1947).

85 de ani de la nașterea lui Alexandru CIUBOTARU, doctor habilitat în științe biologice, profesor universitar, membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova (20 febr. 1932).

70 de ani de la nașterea Valentinei COJOCARU, cântăreață de muzică populară (20 febr. 1947).

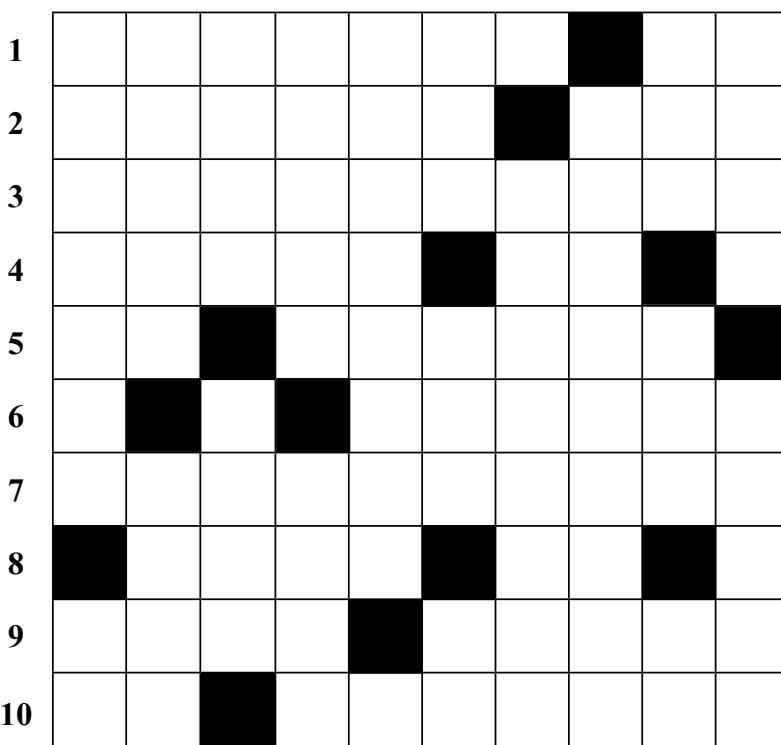
65 de ani de la nașterea lui Gheorghe DUCA, chimist, doctor habilitat în chimie, profesor universitar, academician, politician, președintele Academiei de Științe a Republicii Moldova, membru de onoare al Academiei Române (29 febr. 1952).

100 de ani de la fondarea la Chișinău a publicației *Cuvînt moldovenesc: Revistă de cultură basarabeană* (febr. 1917 – 26 dec. 1921).

cuvinte încrucișate

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ORIZONTAL: 1. Depășește mărimea obișnuită – Mere! 2. Complice la o uneltire – Zece sutare. 3. Încântător. 4. Indiferent ce – Ere! 5. Raluca Albu – Conține erori. 6. Exemplar rar. 7. Se citește. 8. Acolo se vinde și se cumpără – Aluminiu. 9. Fructe cu culpe – Extrem de repede. 10. Posed – Vatra satului (pl.).

VERTICAL: 1. Căprar – Mai! 2. Vorbă care mustră – Chestionar. 3. Papagal cu coadă lungă – Grămadă de trunchiuri. 4. Poștă (pl.) – Concepție falsă. 5. Prelucrarea fierului... la început! 6. Atei! – Sufix ce acordă ceva – Galaction Leancă. 7. Apartin zenithului. 8. Supranatural. 9. Oaie mai Tânără – Mare la ruși – Net! 10. Defel Cald – Mătușă.

Câteva repere esențiale din istoria șahului: 1813: Revista britanică *Liverpool Mercurz* include în paginile ei prima rubrică de șah. 1851: Are loc primul mare turneu internațional de șah. 1867: La un turneu de șah din Dundee se face remiză pentru prima oară. Înainte, partidele cu rezultat indecis trebuiau să fie rejugate până la stabilirea unui câștigător.

trei variante – un răspuns

Cuvântul *manco* înseamnă:

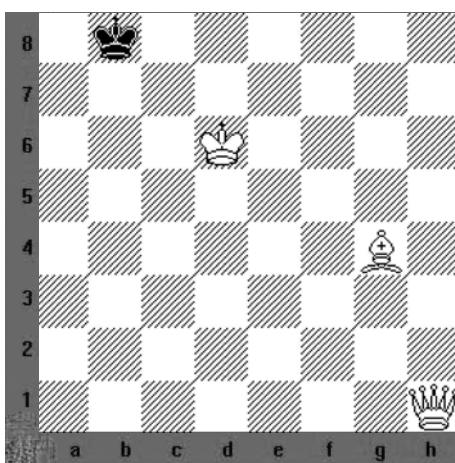
1. Lipsă de bani; 2. Pierdere la o marfă;
3. Terci.

frământări de minte

Ați aruncat o minge, iar ea s-a întors înapoi, fără a se lovi de ceva sau fără a nimeri în mâinile cuiva. E posibil?

Caissa

Albul începe și dă mat în două mutări.

Răspunsurile corecte – nr. 11, 2016

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Comunicate. 2. Ular. Par. 3. Va. Agasătă. 4. Înotători. 5. Netoți. 6. Ir. Optat. 7. Arc. Una. R. U. 8. Reel. Aleși. 9. El. Aflate. 10. Epolet. Na.

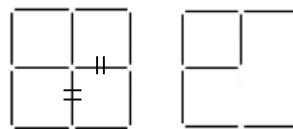
VERTICAL: 1. Cuvântare. 2. Olane. Rele. 3. Ma. Otice. 4.

Urător. Lao. 5. Gat. Fl. 6. Iratio-nale. 7. So. Palat. 8. Aparat. E.T. 9. Tați. Arsen. 10. Eră. Etui.

trei variante – un răspuns

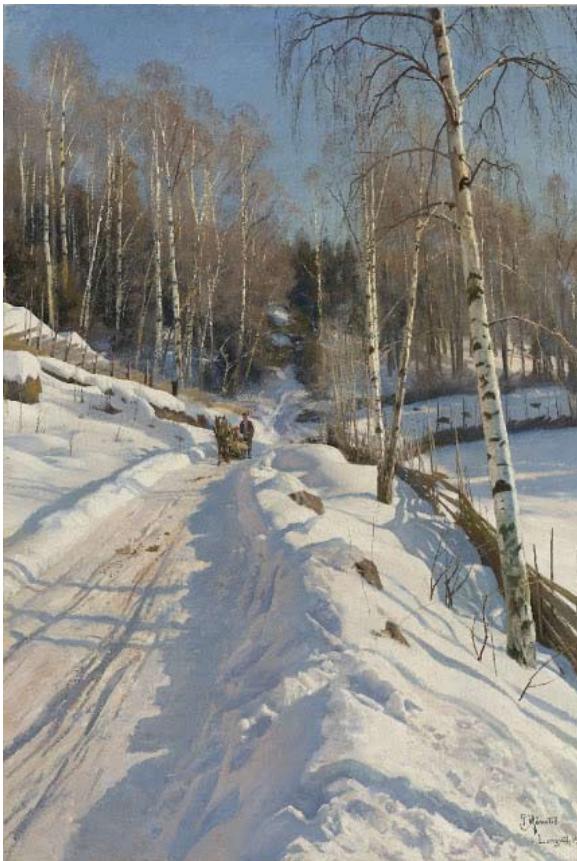
Cuvântul *palmetă* înseamnă motiv ornamental; *pomi susți-nuți pe spaliere*.

frământări de minte

Caissa

1. Dh7 Rg1. 2. Nc5X, sau 1. Dh7 f5. 2. Da7X.

Peder Mørk MØNSTED (1859-1941): O ZI ÎNSORITĂ DE IARNĂ

Pictor realist danez, peisagist renumit pentru claritatea luminii specifice epocii de aur a picturii daneze. De-a lungul vietii sale, Mønsted a continuat să picteze într-o manieră romantică, tehnica sa de a picta în aer liber detașându-l de ceilalți artiști. La fel a fost remarcat și pentru grandoarea și aspectul monumental al peisajelor din Elveția, Italia și Africa de Nord, cu un accent remarcabil pe detaliu și culoare.

Pregătirea lui Mønsted l-a ajutat să asimileze tehnici de o mare virtuozitate din naturalismul academic pe care le-a transformat într-un stil artistic realist, creând adevărate fotografii, ceea ce i-a adus recunoaștere și apreciere.

Lucrări: DECEMBRIE, CANALUL DIN VENETIA, REFLECȚII DE PRIMĂVARĂ, APUS DE SOARE PESTE PĂDURE, PEISAJ RURAL.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

De vorbă cu campionul olimpic Nicolae JURAVSCHI, președintele Comitetului Național Olimpic.

poezie: versuri de Iurie COLESNIC.

calea spre Olimp: răspunsurile corecte și punctajul acumulat de participanții la prima etapă în concursul *Citius, Altius, Fortius!*.

time-out: Nico ROSBERG.

pagina muzelor: Michael DOUGLAS.

Materialele cu tematică ecologică apar cu suportul financiar al Ministerului Mediului (Fondul Ecologic Național).

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Valeria PRODAN
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Olesea CURMEI
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Daniela CODREANU
corector

Alina BODROVA
contabil-șef

Ana CEAPĂ
operator

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 1836
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 4000 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACTIEI:
Revista NOI,
str. Pușkin nr. 22,
MD 2012, Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revistanoi NOI
www.revistanoi.md

Tipografia Editurii
UNIVERSUL

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafiilor, prenumele, numele, vârstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239.
Post-restant 34239
Prețul 15 lei

9 771857 079808 >

17001 >

ITINERAR

Valerie VOLONTIR